

KOTTAYAM PUBLIC LIBRARY

Call No. M.200..2

Acc. No. 11.38.6

Author... ഭദ്രകാശനമ്പ്യാർ എ.എ.

Title... ഭിന്നിപ്പ്

K. S. PILLAI.

9 AUG 1967

MITT

8500

7

850

1122

8

No. 11386.

മഹാഭാരതപാത്രമാല - I

11386

കു ണ് ണ

f

N 200.2

KARNNAN

By

288
P. M. Kumaran Nair

Published by

P. K. BROTHERS, CALICUT.

Price: Re. one only

കുഞ്ഞൻ

ഗ്രന്ഥകർതാ:

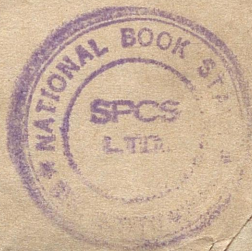
പി. എം. കുമാരൻ നായർ

പ്രസാധകന്മാർ

പി. കെ ബ്രദേർസ്, കോഴിക്കോട്

+

വില : ഒരുരൂപിക

First Edition 1959

Copies 1000

Copy right to :

Publishers

Printed at
THE AMALA PRINTING WORKS
CALICUT-1.

വിഷയവിവരം

പേജ്

1	രാധയുടെ ദത്തുപുത്രൻ	...	...	1
2	അംഗരാജൻ	...	...	8
3	‘ഞാൻ സുതപുത്രനെ വരിക്കുകയില്ല’	...	...	18
4	പരശുരാമന്റെ ശാപം	...	...	23
5	അമ്മയുമായുള്ള കൂടിക്കാഴ്ച	...	...	35
6	ദാനവീരൻ	...	...	50
7	സേനാപതിയായ കണ്ണൻ	...	...	60
8	കണ്ണന്റെ അന്ത്യം	...	...	72
9	ശ്രാദ്ധകർമ്മം	...	...	77

ഈനന്നും പൂർവ്വകാലകൃതികൾ തന്നെ ഭക്തനവരൂപം
പ്രതികരണ തരീതങ്ങൾ കലകൾക്കുവേണ്ടി നേർമാറ്റം
തയ്യാറാക്കിയ ശേഷം ഭക്തന്റെ ഉദ്ദേശ്യത്തെക്കുറിച്ചു
“ഇന്നതിന്നിട്ടുള്ളതുക” എന്നു

വർണ്ണന ചെയ്തിരിക്കുന്നു. എന്നാൽ ഭക്തന്റെ ഭക്തി
ഉള്ളതും ധർമ്മം ഉള്ളതും. എന്നാൽ ഭക്തിയുടെ അർത്ഥം
. എന്നാൽ ഭക്തിയുടെ അർത്ഥം. എന്നാൽ ഭക്തി

പ്രകാരം.
.
.

രാധയുടെ ദത്തപത്രം

ധൃതരാഷ്ട്രമഹാരാജാവിന്റെ സാരഥിയുടെ പേർ
അധിരഥൻ എന്നായിരുന്നു. അയാളുടെ ഭാര്യയ്ക്ക് രാധ
എന്നായിരുന്നു പേർ. അക്കാലത്ത് രഥം നടത്തിയിരുന്ന
നാല് സുതജാതിയിൽപ്പെട്ടവരാണ്. യുദ്ധകാലത്ത്
തേർതെളിക്കുന്നത് അത്യധികം ആപൽക്കരമായ ഒരു
പ്രവൃത്തിയായി കരുതിവന്നു. തന്നിമിത്തം ധീരന്മാരും
സമർത്ഥന്മാരായ ആളുകൾപോലും ഏറ്റവും ശ്രദ്ധിച്ചി
ട്ടാണ് പ്രസ്തുത ജോലി ചെയ്തവനത്. ശ്രീകൃഷ്ണൻ
അജ്ഞാതന്റെ സാരഥിയായി പ്രവർത്തിച്ച കഥ നമുക്കറി
വുള്ളതാണ്. അപ്രകാരംതന്നെ മാദുദേശത്തിലെ രാജാ
വായ ശല്യൻ സുതപത്രനായ കണ്ണന്റെ തേരാളിയായി
രുന്നു.

രാധയ്ക്ക് സന്താനങ്ങൾ ഉണ്ടായിരുന്നില്ല. അവർ
നിരവധി വ്രതങ്ങളനുഷ്ഠിച്ചു; തീർത്ഥയാത്രകൾചെയ്തു;

പ്രാത്മനകൾ നടത്തി; വഴിവാട്ടുകൾ കഴിച്ചു; എന്നിട്ടും ഈശ്വരൻ അവൾക്കൊരു സന്തതിയെ നൽകിയില്ല. സന്താനമില്ലാത്തതുകൊണ്ട് അവൾ സദാ ദുഃഖിതയായിട്ടാണ് കഴിച്ചുകൂട്ടിയിരുന്നത്.

ഒരു ദിവസം വൈകുന്നേരം അധിരഥൻ തന്റെ ഗൃഹത്തിലേയ്ക്കു കയറിവന്നു. അപ്പോൾ രാധ അടുക്കളയിൽ ഭക്ഷണം പാകംചെയ്യുകയായിരുന്നു.

അധിരഥൻ ഇങ്ങിനെ പറഞ്ഞു: -“രാധേ! ഇവിടെ പത്രം നിനക്കു കളിയാക്കാൻ ഞാനൊരു സാധനം കൊണ്ടുവന്നിട്ടുണ്ട്.”

രാധ അടുക്കളയിൽനിന്നു് ഇപ്രകാരം മറുപടി പറഞ്ഞു: -“കളിയാക്കുന്നതു സാധനംകൊണ്ടു് ഇവിടെ കളിയാക്കാനാണു്?”

അധിരഥൻ: -“എന്നാൽ ഇവിടെ വന്നുനോക്കി യതിനുശേഷം പറയൂ. വളരെ മനോഹരമായ ഒരു കളിപ്പാട്ടുമാണിതു്.”

രാധ: -അതിനേക്കാൾ മനോഹരമായ കളിപ്പാട്ടു ഞളെ നിങ്ങൾ കൊണ്ടുവന്നിട്ടുണ്ട്. പക്ഷേ അവയെല്ലാംതന്നെ എന്റെ മനസ്സിനെ കൂടുതൽ വേദനിപ്പിക്കുകയാണുണ്ടായതു്. ഒരു കുട്ടിയെ എടുത്തു് താലോലിക്കാ നില്ലാത്ത സ്ത്രീയുടെ ഹൃദയത്തെപ്പറ്റി പര്യവേഷനായ നിങ്ങൾക്കെന്തറിയാം? വരുന്ന ജന്മത്തിൽ നിങ്ങൾ ഒരു പെണ്ണായി പിറന്നുനോക്കൂ. അപ്പോഴേ ആ ദുഃഖം നിങ്ങൾ അറിയുകയുള്ളു.

രാധയുടെ അനുജത്തി പറഞ്ഞു: - “ചേച്ചീ, ഇവിടെ വന്നുനോക്കൂ. എന്തൊരു ചന്തമാണിതിന്! നിങ്ങൾക്ക് വളരെ ഇഷ്ടമാവും.”

രാധ: - മരപ്പാവകൾക്ക് ജീവനുണ്ടെന്നു കരുതി അവയെക്കൊണ്ട് മനസ്സിനെ സന്തോഷിപ്പിക്കുവാൻ ഞാൻ ഒരു ചെറിയ കുട്ടിയൊന്നുമല്ല. നാഥാ, എന്നെ ഇങ്ങിനെ കളിയാക്കരുത്. എനിക്കുവേണ്ടി മേലിലെ കിലും പാവക്കുട്ടികളെ കൊണ്ടുവരരുത്.

ഇത്രയും പറഞ്ഞപ്പോഴേക്കും രാധയുടെ കണ്ണും ഇടറി. അനുജത്തി പറഞ്ഞു: - “ചേച്ചീ! ജീവനില്ലാത്ത പാവയല്ല ഇത്.”

“എന്ത്! അതിന് ജീവനുണ്ടെന്നാണോ പറയുന്നത്? നീ പറയുന്നത് സത്യമാണോ?” എന്നു ചോദിച്ചുകൊണ്ട് രാധ ഉമ്മറത്തേക്കു് ഓടിവന്നു. അധിരഥന്റെ കയ്യിൽ ഒരു ബാലകനെ കണ്ടിട്ടു് അവൾ അമ്പരന്നുപോയി.

രാധ: - നാഥാ, ഞാനീകാണുന്നതെന്താണ്?

അധിരഥൻ: - എന്താണെന്ന് നീ തന്നെ പറയൂ.

രാധ: - നിങ്ങൾക്കിത് എവിടെനിന്നു കിട്ടി?

അധിരഥൻ: - അതും നീ തന്നെ പറയണം.

രാധ: - നിങ്ങളുടെ കയ്യിൽ ഒരു കുട്ടിയാണ്. ഈശ്വരൻ എനിക്കുവേണ്ടി കൊടുത്തതല്ലതാണോ ഇത്? നാഥാ, ഞാൻ സ്വപ്നം കാണുകയാണോ? എന്റെ കണ്ണുകൾ എന്നെ വഞ്ചിക്കുമോ? എന്നെ കളിയാക്കാതെ കാര്യം തുറന്നു പറയൂ.

അധിരഥൻ: - എന്റെ കയ്യിലുള്ള ഈ കുട്ടി നിനക്കുള്ളതാണ്. ഇവനെ എടുത്തുകൊള്ളൂ.

രാധ ഉന്മാദിനിമേഷോലെയായിത്തീർന്നു. അവർ കട്ടിയെ എടുത്ത് മാറോടണച്ചു. അവന്റെ നെറുകയിൽ പലവുരു ഉമ്മുവെച്ചു താലോലിച്ചു. അവർ കട്ടിയുടെ ശരീരത്തിൽ കൈകൊണ്ട് തടവിത്തുടങ്ങി.

രാധ:-മകനേ, എന്റെ വീട്ടിൽ വെളിച്ചം വീശിയത് നീയാണ്. ഇവിടുത്തെ അന്ധകാരം നിശ്ശേഷം നീങ്ങിയിരിക്കുന്നു. അനജത്തി, ഇന്ന് അടുത്ത വീടുകളിലുള്ള വെങ്കല്ലാം മധുരപലഹാരം കൊടുക്കണം. രാധ അമ്മയായ വിവരം അവരെ അറിയിക്കുന്നു.

രാധയുടെ അനജത്തി അധിരഥനോടു ചോദിച്ചു:-“ജ്യേഷ്ഠ, എവിടെനിന്നാണ് അങ്ങയ്ക്കീ കട്ടിയെ കിട്ടിയത്?”

രാധ:-അതെ. ഞാനതു ചോദിക്കാൻ തീരെ മറന്നു.

അധിരഥൻ:-ഞാൻ നദീതീരത്തിൽകൂടി നടക്കുമ്പോൾ എന്തോ ഒരു വസ്തു ഒഴുകിവരുന്നതായി കണ്ടു.

രാധ:-എന്ത്! ഈ കട്ടിയെ ആരോ നദിയിൽ ഒഴുക്കിവിട്ടതാണോ?

അധിരഥൻ:-ആദ്യത്തിൽ ഞാൻ സംശയിച്ചത് വല്ല ശവമോ മരമോ ആയിരിക്കുമെന്നാണ്. എന്നാൽ സൂക്ഷിച്ചുനോക്കിയപ്പോൾ അതൊരു പെട്ടിയാണെന്ന് മനസ്സിലായി.

രാധ:-എന്നിട്ടെന്താണായി?

അധിരഥൻ:-പെട്ടി പതുക്കെ ഒഴുകിപ്പോകുകയായിരുന്നു. അതിന്റെ ഉള്ളിൽ എന്താണെന്നറിയാൻ എന്നിങ്ങാഗ്രഹമായി. എന്നാൽ അത് തെല്ലുദൂരെയെ

യിരുന്നു. അങ്ങോട്ടു പോകാൻ ഭാവിച്ചപ്പോൾ നില തെറ്റുവാൻ തുടങ്ങി. ഒരു കയറോ നീളമുള്ള മുളയോ അന്വേഷിച്ചുകൊണ്ട് ഞാൻ നടന്നു. എന്നാൽ അതെ നിൽക്കു കിട്ടിയില്ല.

രാധ:-അപ്പോഴെങ്കിലും പെട്ടി കൂറെ ദൂരം പോയിരിക്കുന്നു, അല്ലേ?

അധിരഥൻ:-ഞാൻ നിരാശനായി സൂര്യഭഗവാന്റെ നേരെ നോക്കി. അപ്പോഴെങ്കിലും ആ പെട്ടി കറങ്ങുന്നതു. ഞാൻ ഒരു ചാട്ടത്തിന് അതിനെ കടന്നുപിടിച്ചു.

രാധ:-അപ്പോൾ സൂര്യഭഗവാനാണ് എനിക്ക് ഈ പെട്ടി സമ്മാനിച്ചതെന്ന് പറയൂ. അല്ലെങ്കിൽ നിങ്ങൾക്കെങ്ങിനെ കൊണ്ടുവരാൻ സാധിക്കും? പെട്ടിയുടെ ഉള്ളിൽ വെള്ളം കടന്നിരുന്നുവോ?

അധിരഥൻ:-ഇല്ല. പഴുതുകളെല്ലാം മെഴുകിട്ട് അടച്ചിട്ടുണ്ടായിരുന്നു. അതുകൊണ്ട് ഒരു തുള്ളി വെള്ളം പോലും അകത്തു കടന്നിരുന്നില്ല.

രാധ:-ഈ കുട്ടിയെ പെട്ടിയിൽവെച്ച് നദിയിൽ ഒഴുക്കിയ അമ്മയുടെ മനസ്സിനെപ്പറ്റിയാണ് ഞാൻ ആലോചിക്കുന്നത്.

അധിരഥൻ:-പെട്ടിയുടെ മുകളിൽ കുങ്കുമം തളിച്ചിട്ടുണ്ടായിരുന്നു. ഉറപ്പുള്ള ഒരു കയറുകൊണ്ട് പെട്ടി വരിഞ്ഞുകെട്ടുകയും ചെയ്തിരുന്നു.

രാധ:-ഇതെല്ലാംതന്നെ വളരെ സൂക്ഷിച്ച് ചെയ്തതാണെന്ന് തോന്നുന്നുവല്ലോ!

അധിരഥൻ:- ഞാൻ പെട്ടിതുറന്നപ്പോൾ അതിൽ ഒരു കുട്ടി സുഖനിദ്രയിൽ ആണ്ടുകിടക്കുന്നത് കണ്ടു.

രാധ:- ആ കുട്ടി തന്നെയാണോ ഇത്?

അധിരഥൻ:- അതെ. ആ കുട്ടിതന്നെ.

രാധ:- മകനേ, നിന്റെ ഈ സുവണ്ണകേശങ്ങൾ ക്ഷവേണ്ടി ഞാൻ എന്തുതന്നെ ചെയ്യുകയില്ല!

അധിരഥൻ:- രാധേ, ഏറ്റവും ആശ്ചര്യകരമായ മറ്റൊരു സംഭവവുമുണ്ട്. ഈ ബാലകന്റെ ശരീരത്തിലുള്ള കവചം ജന്മനാ ചമഞ്ഞോട്ട് ബന്ധിക്കപ്പെട്ടതാണെന്ന് തോന്നുന്നു.

രാധ:- എത്ര ഭംഗിയുള്ള കണ്ണങ്ങൾ! രണ്ടു കണ്ണങ്ങളിലും കണ്ഡലങ്ങൾ അണിയിച്ചിട്ടുള്ളത് ആരാധിപ്പിയാമല്ലോ?

അധിരഥൻ:- അവയും ജന്മനാ ഉള്ളതാണെന്ന് തോന്നുന്നു. കണ്ണങ്ങളിൽനിന്ന് അവ വേർപെട്ടു നില്ക്കുന്നില്ല. ഒരു ദേവപുത്രനാണ് ഈ കുട്ടി എന്നെനിക്കു തോന്നുന്നു. ഇവനെ ലഭിച്ച നാം തീർച്ചയായും ഭാഗ്യവാന്മാരാണ്.

രാധ:- മകനേ, ദേവന്മാരുടെ ഭവനങ്ങളിൽ വസിക്കേണ്ട നീ അന്ധകാരം നിറഞ്ഞ എന്റെ കുടിലിലേയ്ക്ക് എന്തിനാണ് വന്നത്! ദേവന്മാരെ! ഈ കുട്ടിയെ കാത്തുരക്ഷിക്കേണമേ!

അനുജത്തി:- ചേച്ചീ, നമുക്ക് ഈ കുട്ടിയ്ക്ക് പേരിടണം.

രാധ:-അതു നിന്റെ വകയാവട്ടെ. നീ അവന്റെ ചെറിയമ്മയാണല്ലോ. ആകട്ടെ, നാഥാ, നിങ്ങൾ എന്തു പേരിട്ടുവാനാണ് ഇഷ്ടപ്പെടുന്നത്?

അധിരഥൻ:-നിനക്കിഷ്ടമുള്ള പേരിട്ടുകൊള്ളൂ.

രാധ:-ഇവന്റെ സ്വപ്നകുണ്ഡലങ്ങൾ എന്നെ വളരെ ആകർഷിച്ചിട്ടുണ്ട്. അതുകൊണ്ട് വസുഷേണൻ എന്ന പേർ വിളിക്കുവാനാണ് ഞാനിഷ്ടപ്പെടുന്നത്.

അധിരഥൻ:-എന്നാൽ അതുതന്നെയാവട്ടെ.

രാധ:-മകനേ, ഇതുവരെ ജനങ്ങൾ എന്നെ രാധ എന്നുമാത്രമേ വിളിച്ചിരുന്നുള്ളൂ. ഇനിമുതൽ വസുഷേണന്റെ അമ്മയായ രാധ എന്നു വിളിച്ചുതുടങ്ങും. എന്റെ ഓമനയാണ് എന്നെ മാതാവാക്കിയത്.

ഈ രാധാപുത്രനാണ് നമ്മുടെ കഥാനായകനായ കണ്ണൻ. അദ്ദേഹം മുതിർന്നതിനുശേഷം തന്റെ കവചവും കുണ്ഡലങ്ങളും ഇന്ദ്രൻദാനംചെയ്തു. തന്നിമിത്തമാണ് കണ്ണനെ പേർ സിദ്ധിച്ചത്. പുരാണങ്ങളിൽ അദ്ദേഹം കണ്ണനെപേരിലാണ് അറിയപ്പെടുന്നത്.

അമ്മിണിമന്ത്രം ഏക നിത്യം - ബ്രഹ്മരതേഗ്വ
വിഷ്ണു മന്ത്രം ഏക നിത്യം - വിഷ്ണു മന്ത്രം
ശിവ മന്ത്രം ഏക നിത്യം - ശിവ മന്ത്രം
ഈ മന്ത്രങ്ങൾ ഏക നിത്യം - ഏക നിത്യം
ഈ മന്ത്രങ്ങൾ ഏക നിത്യം - ഏക നിത്യം
ഈ മന്ത്രങ്ങൾ ഏക നിത്യം - ഏക നിത്യം

ഈ മന്ത്രങ്ങൾ ഏക നിത്യം - ഏക നിത്യം
ഈ മന്ത്രങ്ങൾ ഏക നിത്യം - ഏക നിത്യം
ഈ മന്ത്രങ്ങൾ ഏക നിത്യം - ഏക നിത്യം
ഈ മന്ത്രങ്ങൾ ഏക നിത്യം - ഏക നിത്യം

നമ്മുടെ ദൈവമേകദം ദൈവനാമം യേശു
 ദൈവനാമം ദൈവനാമം ദൈവനാമം ദൈവനാമം
 "യേശുദൈവനാമം" "യേശുദൈവനാമം" യേശു
 "യേശുദൈവനാമം" "യേശുദൈവനാമം" "യേശുദൈവനാമം"
 "യേശുദൈവനാമം" "യേശുദൈവനാമം" "യേശുദൈവനാമം"
 "യേശുദൈവനാമം" "യേശുദൈവനാമം" "യേശുദൈവനാമം"
 "യേശുദൈവനാമം" "യേശുദൈവനാമം" "യേശുദൈവനാമം"

രണ്ടാം അദ്ധ്യായം

അംഗരാജൻ

യുതരാഷ്ട്രമഹാരാജാവു:-വിദ്വാൻ! നമുക്ക് ചർച്ച ചെയ്യാം.

വിദ്വാൻ:-മഹാരാജാവേ!

യുതരാഷ്ട്രൻ:-ഇനി ഒട്ടും താമസിക്കരുത്. എന്റെ പുത്രന്മാരും പാണ്ഡുവിന്റെ പുത്രന്മാരും അവരുടെ പരിശീലനം പൂർത്തിയാക്കിയിരിക്കുന്നു. അവരുടെ അഭ്യാസ പാടവം എത്രയുണ്ടെന്നു കാണാൻ എനിക്കു ഗ്രഹമുണ്ട്.

വിദ്വാൻ:-പക്ഷേ അങ്ങയ്ക്ക് അതു കാണുവാൻ സാധിക്കുകയില്ലല്ലോ!

യുതരാഷ്ട്രൻ:-അതു ശരിതന്നെ. എന്നാൽ നിനക്കു കാണാൻ കഴിയുമല്ലോ. നമ്മുടെ പിതാമഹനും കൃപാചാര്യനും പ്രജകളും കാണുമല്ലോ. അവരെല്ലാം

കണ്ടാൽ ഞാൻ കണ്ടതിന് തുല്യമായി. നീ ഭീഷ്മ വിതാമഹന്റെ അടുത്തുചെന്ന് ആയുധപരീക്ഷണത്തിനുള്ള സ്ഥലവും സമയവും നിശ്ചയിച്ചുവരിക.

വിദൂരൻ:-കല്പനപോലെ.

ധൃതരാഷ്ട്രൻ:-രാജകുമാരന്മാരുടെ ആയുധവിദ്യ പ്രദർശിപ്പിക്കുന്ന സ്ഥലം ധാരാളം വിസ്തീർന്നുള്ളതായിരിക്കണം. കാഴ്ചക്കാർക്കിടന്ന് കാണാനും ധാരാളം സ്ഥലമുണ്ടായിരിക്കണം.

വിദൂരൻ:-അങ്ങിനെത്തന്നെ.

ധൃതരാഷ്ട്രൻ:-മറ്റൊരു കാര്യവുംകൂടി ശ്രദ്ധിക്കേണ്ടതുണ്ട്. കാഴ്ചക്കാരുടെ കൂട്ടത്തിൽ ഞാനും നീയും ഭീഷ്മവിതാമഹനും കൃപാചാര്യനും മറ്റൊരാൾ പരമന്മാരും ഉണ്ടായിരിക്കണം. സ്ത്രീകൾക്കിരിപ്പാൻ പ്രത്യേക സ്ഥലം ഏർപ്പാടുചെയ്യണം. കുന്തിയും ഗാന്ധാരിയും അന്തഃപുരത്തിലെ മറ്റു സ്ത്രീകളും വന്നുകൊള്ളട്ടെ. അതിന്നു പുറമേ നഗരത്തിലെ നാലു വണ്ണങ്ങളിലും ഉൾപ്പെട്ട എല്ലാ ജനങ്ങൾക്കും കാണുന്നതിന് സൗകര്യമുണ്ടായിരിക്കണം. ഭാവിയിൽ രാജ്യഭാരം ചെയ്യേണ്ട കുമാരന്മാരുടെ ആയുധവിദ്യ പ്രജകൾ എല്ലാവരും കാണട്ടെ.

വിദൂരൻ:-കല്പനപോലെ. വേണ്ട ഏർപ്പാടുകളെല്ലാം ഞാൻ ചെയ്തുകൊള്ളാം.

ധൃതരാഷ്ട്രൻ:-മറ്റൊരു കാര്യം. ഗ്രാമപ്രധാനികൾക്ക് പ്രത്യേകം തമ്പുക്കൾ വേണമെന്ന് ആവശ്യപ്പെടുകയാണെങ്കിൽ അതിന്നു വേണ്ട ഏർപ്പാടുകൾ മുൻകൂട്ടിത്തന്നെ ചെയ്യണം. പിന്നീട് അസൗകര്യമാവരുത്.

വിദൂരൻ:- അങ്ങിനെത്തന്നെ.

ധൃതരാഷ്ട്രൻ:- എനിക്കു് കാർമ്മയുളേടെത്തോളം കാര്യങ്ങൾ ഞാൻ പറഞ്ഞുതന്നു. ഇനി വല്ലതും ബാക്കിയുണ്ടെങ്കിൽ നീ തന്നെ ആലോചിച്ചു ചെയ്യണം. കുരുവംശത്തിലെ രാജകുമാരന്മാർക്കു് തികച്ചും അഭിമാനിക്കത്തക്കനിലയിലായിരിക്കുന്നു എല്ലാ ഏർപ്പാടുകളും ചെയ്യുന്നത്.

*

*

*

രാജകുമാരന്മാരുടെ ആയുധപരീക്ഷണം നിശ്ചയിച്ച ദിവസമായി. ഹസ്തിനപുരത്തിന്നടുത്തു് ഒരു വലിയ മൈതാനം അതിനുവേണ്ടി തെയ്യാറാക്കി. തോരണങ്ങളും പതാകകളും കാരറിൽ പറക്കാൻ തുടങ്ങി. അകത്തും പുറത്തുമുള്ള തെരുവീഥികളെല്ലാം വെള്ളം തളിച്ച് വൃത്തിയാക്കിയിരിക്കുന്നു. കാഴ്ചക്കാർക്കുള്ള ഗ്യാലറികളും ഗ്രാമപ്രധാനികൾക്കുള്ള തമ്പുക്കളും മാന്യന്മാരായ അതിഥികൾക്കുള്ള ഇരിപ്പടങ്ങളും സ്ത്രീകൾക്കിരിക്കാനുള്ള സ്ഥലവും നിറഞ്ഞുകഴിഞ്ഞു. കാണികൾ രാജകുമാരന്മാരേയും പ്രതീക്ഷിച്ചിരിപ്പാൺ. ഭീഷ്മനും കൃപാചാര്യനും ധൃതരാഷ്ട്രനും വിദൂരനും വന്നു് അവരവരുടെ സ്ഥാനത്തിരുന്നു. കുന്തിയും ഗാന്ധാരിയും സ്ത്രീകളുടെ ഇടയിൽ അവർക്കു് പ്രത്യേകമായി ഒരുക്കിവെച്ചിരുന്ന ഇരിപ്പടങ്ങളിൽ വന്നിരുന്നു. നഗരത്തിലെ ജനങ്ങൾ മുഴുവൻ വിവിധ വണ്ണങ്ങളിലുള്ള ഉടുപ്പുകൾ അണിഞ്ഞു് അവരവരുടെ സ്ഥാനത്തു് വന്നിരിപ്പാറില്ല.

അപ്പോഴെങ്കിലും പ്രദർശനസ്ഥലത്തു് ഭ്രോണാചാര്യർ പ്രത്യക്ഷനായി. അദ്ദേഹത്തിന്റെ നരച്ചനീണ്ട

കേശങ്ങളും ശുശ്രൂക്കളും കാനറിൽ ആടിക്കളിച്ചിരുന്നു. മുട്ടുവരെ നീണ്ടുകിടന്നിരുന്ന കൈകളും ബലിഷ്ഠങ്ങളായ ന്നായുക്കളും ധീരഗംഭീരമായ നടത്തവും ആചാര്യന്റെ പ്രത്യേകതയായിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഒന്നിച്ചു പുത്രനായ അശ്വത്ഥാമാവുമുണ്ട്. പിന്നിൽ ഓടിച്ചാടി മടിച്ചുവരുന്നത് രാജകുമാരന്മാരാണ്. ഇവരെല്ലാം കൂടി കണ്ടപ്പോൾ ദർശനവും ഹസ്തതാഡനം മുഴക്കി. അതിന്റെ പ്രതിധ്വനി പ്രദർശനസ്ഥലത്തെ മുഖരിതമാക്കി. ദ്രോണാചാര്യർ സഭയെ വന്ദിച്ചുകൊണ്ട് ഇപ്രകാരം പറഞ്ഞു:-

“പിതാമഹരേ, ധൃതരാഷ്ട്രമഹാരാജാവേ, ദർശനം കണ്ടു, ഞാൻ ഇത്രയുംകാലം ഈ രാജകുമാരന്മാർക്ക് പഠിപ്പിച്ചുകൊടുത്ത എല്ലാ വിദ്യകളും ഇപ്പോൾ നിങ്ങളുടെ മുമ്പാകെ പ്രദർശിപ്പിക്കപ്പെടുന്നതായിരിക്കും. രാജകുമാരന്മാരുടെ ക്ഷാത്രതേജസ്സിനെ കൂടുതൽ പ്രോജ്വലിതമാക്കാൻവേണ്ടി ഞാൻ പ്രയത്നിച്ചിട്ടുണ്ട്. എന്റെ പ്രവൃത്തി എന്തായിരുന്നുവെന്ന് നിങ്ങൾക്കിന്ന് മനസ്സിലാക്കാൻ കഴിയും. എന്റെ ശിഷ്യന്മാർ എന്റെ പ്രശസ്തിയെ നിലനിർത്തുമെന്ന് ഞാൻ ആശിക്കുന്നു.

പിന്നീട് രാജകുമാരന്മാർ അവർ പഠിച്ച അഭ്യാസങ്ങൾ പ്രദർശിപ്പിച്ചുതുടങ്ങി. വാളും, കുന്തം തുടങ്ങിയ ആയുധങ്ങളെക്കൊണ്ടുള്ള അഭ്യാസങ്ങൾ പ്രദർശിപ്പിച്ചതിനുശേഷം അസ്ത്രവിദ്യ ആരംഭിച്ചു. ദിവ്യാസ്ത്രങ്ങളെ പ്രയോഗിക്കുന്ന വിധംകൂടി പ്രദർശിപ്പിക്കപ്പെട്ടു. യുധിഷ്ഠിരൻ, ദുര്യോധനൻ, ഭീമൻ, ദുർജ്ജാസനൻ, വികർണ്ണൻ, സഹദേവൻ മുതലായവർ ക്രമത്തിൽ അസ്ത്രപരീക്ഷ നടത്തി ദർശനം കണ്ടു കരളും കവൻ. പൊതു

വായ അത്തരം അഭയാസങ്ങൾ അവസാനിച്ചതിനു ശേഷം ഭീമനും ദുര്യോധനനും രംഗത്തിൽവന്നു. യുവാക്കളായ അവർ രണ്ടുപേരും ശക്തന്മാരാണ്. രണ്ടുപേരും ലങ്കോട്ടി ധരിച്ചിരുന്നു. അവർ കൈകളിൽ തോലു ധരിച്ചിട്ടുണ്ട്. അവരുടെ കൈകളിൽ ഓരോ ഗദയുമുണ്ടായിരുന്നു. അവർ ഗദ ചൂഴ്ന്നിരിക്കാണ്ട് മുന്നോട്ടുതുടങ്ങി. ധൈര്യത്തോടും സാമർത്ഥ്യത്തോടുകൂടി അടവുകൾ കാണിച്ചുതുടങ്ങി. അങ്ങിനെ സിംഹങ്ങളെപ്പോലെ പരസ്പരം ആക്രമിക്കാനുള്ള തക്കം പാർത്തിരുന്നു. ഗദകൊണ്ടുള്ള ഓരോ അടിയേയും അവർ പട്ടകുററൻ പരിചകൾകൊണ്ട് തടുത്തു. ദർശകന്മാർ അല്പനേരത്തേക്ക് സ്തബ്ധരായി. അവർ രണ്ടു ബലവാന്മാരേയും പ്രശംസിച്ചു. എന്നാൽ ക്രമേണ രണ്ടു പക്ഷം പിരിഞ്ഞ് സംസാരിക്കാൻ തുടങ്ങി. ഭ്രോണാചാര്യൻ ഗദായുദ്ധം നിർത്തുവാൻ കല്പന നൽകി. അങ്ങിനെ അതവസാനിച്ചു.

ദുര്യോധനനും ഭീമനും പോയതിനുശേഷം അജ്ജനൻ രംഗത്തിൽവന്നു. ഭ്രോണാചാര്യന്റെ ഏറ്റവും പ്രിയപ്പെട്ട ശിഷ്യനാണ് അജ്ജനൻ. അജ്ജനന്റെ തീവ്രബുദ്ധിയും സാമർത്ഥ്യവും പരിശ്രമശീലവും ധൈര്യവും ഭ്രോണാചാര്യരെ അത്യധികം ആകർഷിച്ചു. തനിക്ക് നിയമിക്കുന്ന വിദ്യകളെല്ലാം അദ്ദേഹം അജ്ജനന് വശമാക്കി. കന്തിപുത്രനായ അജ്ജനൻ രംഗത്തിൽ പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടപ്പോൾ അതിശംഭീരമായ കയ്യടി ഉണ്ടായി. ഗാന്ധാരി കുന്തിയോടും ധൃതരാഷ്ട്രൻ വിദൂരനോടും കാര്യമെന്തെന്ന് അന്വേഷിച്ചു. ദർശകന്മാർ എഴുന്നേറ്റുനിന്ന് അജ്ജനനെ നോക്കിത്തുടങ്ങി.

അപ്പോഴെങ്കിലും ഭ്രോണാചാര്യന്റെ കല്പനയനുസരിച്ച് അജ്ജനൻ തന്റെ ആയുധവിദ്യകൾ പ്രകടി

പിള്ളവാൻ തുടങ്ങി. ചതുരനായ ആ യുവാവിന്റെ ആയുധാഭ്യാസത്തെപ്പറ്റി എങ്ങിനെ വെണ്ണിക്കേണ്ട! ആശോശ്യാസംകൊണ്ട് തീ കത്തിക്കുന്നതും ഉടൻതന്നെ വരണാശ്വാസംകൊണ്ട് അതിനെ കെടുത്തുന്നതും മറ്റും ജനങ്ങൾ നോക്കിനിന്നു. ചിലപ്പോൾ കൊച്ചുരൂപത്തിൽ പ്രത്യക്ഷപ്പെടുന്ന അദ്ദേഹം മറ്റുചിലപ്പോൾ വിരാട് രൂപം ധരിക്കുന്നു. പൂർവ്വതങ്ങളെ തവിട്ടു പൊടിയാക്കാൻ പര്യാപ്തമായ ബാണങ്ങൾ അദ്ദേഹം പ്രയോഗിക്കുകയുണ്ടായി. അപ്രകാരംതന്നെ ചെറു കാക്കനികളെ മുറിച്ചിടുവാൻ പററിയ ബാണങ്ങളും അയച്ചു. കാളയുടെ കൊമ്പിൽ കൂടി ഒരു ചെറിയ ദാരുമുണ്ടാക്കിക്കൊണ്ട് കടന്നുപോകുന്ന അസുന്ദരനെയും ഇടിവെട്ടലിന്റെ ശബ്ദത്തോടുകൂടിയ മേഘാശ്വത്തെയും അജ്ജനൻ പ്രയോഗിക്കുകയുണ്ടായി.

ദർശകന്മാർ അല്പസമയത്തേയ്ക്ക് പ്രതിമകളെപ്പോലെ സ്തബ്ധരായി നിലകൊണ്ടു. കുന്തിയുടെ സന്തോഷത്തിന് അതിരുകളായിരുന്നില്ല. ഭീഷ്മൻ, കൃപാചാര്യൻ തുടങ്ങിയവർ അജ്ജനനേയും ദ്രോണരേയും പ്രശംസിക്കുവാൻ തുടങ്ങി. ദ്രോണാചാര്യൻ തന്റെ ജീവിതാഭിലാഷം സഫലമായതുപോലെ തോന്നി.

അജ്ജനൻ അഭ്യാസം അവസാനിപ്പിച്ചു. നാലു സഹോദരന്മാരും അജ്ജനന്റെ ചുറ്റും വന്നുനിന്നു. അജ്ജനൻ ദ്രോണാചാര്യനെ നമസ്കരിച്ച് അനുഗ്രഹം വാങ്ങി. ദുര്യോധനനും സഹോദരന്മാരും ഒരു മൂലയിൽ നിന്നുകൊണ്ട് ഇതെല്ലാം കാണുകയായിരുന്നു.

ആ സമയത്ത് വാതില്ല് ഒരു വലിയശബ്ദം കേട്ടു. ജനങ്ങളുടെ ദൃഷ്ടികൾ അങ്ങോട്ടാകുഷ്ഠിക്കപ്പെട്ടു. ഒരു യുവാവ് ആയുധങ്ങൾ ധരിച്ച് മുന്നോട്ടുവരുന്നു.

ആയാൾ അഭ്യാസസ്ഥലത്തു് വന്നുനിന്നു് ഇങ്ങിനെ വിളിച്ചുപറഞ്ഞു:- “അജ്ജനാ, നീ ഇവിടെ കാണിച്ച അഭ്യാസങ്ങളെല്ലാം ഞാൻ കാണിക്കാം. മാത്രമല്ല അവയേക്കാൾ മികച്ച വിദ്യകൾ പ്രദർശിപ്പിക്കുവാനും എനിക്ക് കഴിവുണ്ട്. നോക്കിക്കൊൾക.”

ഇത്രയുംപറഞ്ഞു ആ യുവാവ് അഭ്യാസങ്ങൾ കാണിക്കുവാൻ തുടങ്ങി. അതുകണ്ടപ്പോൾ ദർശനാർ ആശ്ചര്യഭരിതരായി. ദ്രോണാചാര്യൻ മിഴിച്ചു നോക്കി നില്പായി. പാണ്ഡവന്മാരും അജ്ജനനും നിശ്ചലരായി ഇതെല്ലാം കണ്ടുകൊണ്ടുനിന്നു. ഭീഷ്മരും കൃപാചാര്യനും അത്ഭുതപരതന്ത്രരായി.

ദർശനാരുടെ ഏകാഗ്രതയെ ഭഞ്ജിച്ചുകൊണ്ട് ആ യുവാവ് വീണ്ടും പറഞ്ഞു:- “അല്ലയോ അജ്ജനാ! രാജകുമാരന്മാരുടെ കൂട്ടത്തിൽ വെച്ച് കേമനാണ് നീയെന്ന് പറയപ്പെടുന്നു. ദ്രോണാചാര്യർ നിന്നെ പ്രധാന ശിഷ്യനായി അംഗീകരിച്ചിട്ടുണ്ട്. അതിനാൽ നിന്നെ ഞാൻ ദന്ധയുദ്ധത്തിന് ക്ഷണിക്കുന്നു. ഈ ക്ഷണം സ്വീകരിച്ച് എന്നോട് ദന്ധയുദ്ധം ചെയ്യുക!”

അതു കേട്ടപ്പോൾ ദുര്യോധനന് വളരെ സന്തോഷമായി. ആയാൾ ഇങ്ങിനെ ചിന്തിക്കുവാൻ തുടങ്ങി:- “നന്നായി. അജ്ജനന്റെ ഗർവ്വ് ഒന്നു ശമിക്കട്ടെ.” ഭീമനും സഹദേവനും ആ യുവാവിനെ തീക്ഷ്ണമായി നോക്കി. ദ്രോണാചാര്യൻ ഇതു ഒരശുഭസൂചകമായി തോന്നി. കാണികളുടെ ഉൽക്കണ്ഠ വർദ്ധിച്ചു. ഇതിന്റെ പരിണാമമെന്തെന്നറിവാൻ അവർ വെമ്പുകയായിരുന്നു.

ആ സമയത്തു കൃപാചാര്യർ എഴുന്നേറ്റുനിന്നു് ഇങ്ങിനെ പറഞ്ഞു:- “അല്ലയോ യുവാവേ! പാണ്ഡു

രാജാവിന്റെയും കന്തി ദേവിയുടെയും പുത്രനാണ് അജ്ജനൻ. ആയാൾ ക്ഷത്രിയനും ദ്രോണാചാര്യന്റെ ശിഷ്യനുമാണ്. അതിനാൽ അജ്ജനനോട് ദ്വന്ദ്വയുദ്ധം ചെയ്യണമെങ്കിൽ ഒന്നാമതായി നീ നിന്റെ വംശവും ഗോത്രവും എന്തെന്ന് വെളിപ്പെടുത്തണം.”

കൃപാചാര്യന്റെ വാക്കുകൾ കേട്ടപ്പോൾ ആ യുവാവ് അല്പനേരം സ്തബ്ധനായി നിലകൊണ്ടു. എന്നാൽ മദ്ധ്യാഹ്നസൂര്യനെനോക്കി ആയാൾ എഴുന്നേറ്റുനിന്ന് ഇങ്ങിനെ പറഞ്ഞു:- “ഈ അഭ്യാസക്കളം ക്ഷത്രിയന്മാർക്ക് മാത്രമുള്ളതല്ല. ഇവിടെ പരാക്രമശാലികളായ എല്ലാവരും ക്ഷത്രിയന്മാരാണ്. അജ്ജനൻ ഒരു യഥാർത്ഥ ക്ഷത്രിയപുത്രനാണെങ്കിൽ എന്റെ മുമ്പിൽ വരട്ടെ. ക്ഷത്രിയരക്തം ദേഹത്തിലുണ്ട് എന്ന് പറഞ്ഞതുകൊണ്ടു മാത്രം കാര്യമായില്ല. രക്തത്തിന്റെ കാര്യത്തിൽ അഭിമാനം വെച്ചുപുലർന്നത് കാട്ടുജന്തുക്കൾക്ക് മാത്രമേ യോജിക്കുകയുള്ളൂ. ഇത്തരം ഭീരുക്കളുടെ വാക്കുകളെ അജ്ജനൻ അനസരിയ്ക്കുകയില്ലെന്നാണ് ഞാൻ കരുതുന്നത്. ഒരു യഥാർത്ഥ വീരനാണ് അജ്ജനനെന്ന് ഞാൻ വിശ്വസിയ്ക്കുന്നു.”

യുവാവിന്റെ വാക്കുകൾ ദുര്യോധനന്റെ കണ്ണുകളിൽ തേൻമഴ പെയ്യിച്ചു. ആയാൾ തന്റെ കൂട്ടുകാരോടൊന്നിച്ച് യുവാവിന്റെ അടുക്കലേയ്ക്കുചെന്നു. അപ്പോൾ ഭീമൻ അത്യുച്ചത്തിൽ ഇങ്ങിനെ വിളിച്ചുപറഞ്ഞു :-

“വീരസ്വം പറഞ്ഞുനടക്കുന്ന യുവാവെ, നിന്റെ ജാതി എന്താണെന്ന് ആദ്യം പറയുക. രാജപുത്രന്മാർ വഴിയിൽകൂടി പോകുന്നവരോടെല്ലാം ദ്വന്ദ്വയുദ്ധം ചെയ്യ

ക പതിവില്ല. പരാക്രമം കാണിക്കാൻ വന്ന ഒരു യോഗ്യൻ !”

ഭീമന്റെ വാക്കുകേട്ട് ദുര്യോധനൻ തന്റെ കൂട്ടാളികളുടെ ഇടയിൽനിന്ന് മുന്പോട്ടുവന്ന് ഇപ്രകാരം പറഞ്ഞു:— “ഈ യുവാവ് ഒരു രാജാവല്ലാത്തതുകൊണ്ടാണ് അജ്ജനൻ ദാസ്യമുലത്തിന്ന് ഒരുങ്ങാത്തത്. അതുകൊണ്ടു ഞാൻ ഈയാളെ അംഗദേശത്തിലെ രാജാവാക്കുന്നു.” ഇങ്ങിനെ പറഞ്ഞ ഉടൻതന്നെ ദുര്യോധനൻ യുവാവിന്ന് രാജപട്ടം നൽകുകയും ആയാളെ അംഗരാജാവെന്ന് സംബോധന ചെയ്യുകയും ചെയ്തു.

ഇതു ജനങ്ങളുടെ ഇടയിൽ ഒരു കോളിളക്കമുണ്ടാക്കിത്തീർത്തു. ചിലർ അജ്ജനന്റെ പക്ഷവും മറ്റു ചിലർ പ്രസ്തുത യുവാവിന്റെ പക്ഷവും പിടിച്ചു സംസാരിച്ചുവാൻ തുടങ്ങി. ചിലർ ദുര്യോധനനേയും ചിലർ ഭീമനേയും പ്രശംസിച്ചു. സ്ത്രീകളുടെ ഇടയിൽ ഇരുന്നിരുന്ന കുന്തിദേവി ഇതെല്ലാംകണ്ട് അമ്പരന്ന് ബോധരഹിതയായി നിലംപതിച്ചു.

അപ്പോഴെങ്കിലും അധിരഥൻ അവിടെ വന്നെത്തി. തന്റെ പുത്രനായ വസുഷേണൻ അംഗദേശാധിപനായി എന്നുകേട്ടപ്പോൾ ആയാൾക്ക് അത്യധികം സന്തോഷമുണ്ടായി. ആയാൾ പുത്രനെ മാറോടണച്ചു. യുവാവ് അധിരഥന്റെ പുത്രനല്ലാതെ മറ്റൊരുമല്ലെന്ന് മനസ്സിലായപ്പോൾ ജനങ്ങളുടെ അശ്ചര്യത്തിന്ന് ഒരുതിരുണ്ടായിരുന്നു. ഭീമൻ മുന്പോട്ടുവന്ന് ഇങ്ങിനെ പറഞ്ഞു:—

“അല്ലയോ സുതപുത്രാ! അജ്ജനനോടു കിടപിടിക്കണമെന്നാണ് നിന്റെ ആഗ്രഹം. എന്നാൽ അച്ഛന്റെ തൊഴിൽചെയ്തു ജീവിക്കുകയാണ് നിനക്കു

നല്ലത്. ആയുധവിദ്യ നിനക്കു വിധിച്ചതല്ല. നിന്നോടു യുദ്ധം ചെയ്യുന്നത് ക്ഷത്രിയന്മാർ വളരെ ഹീനമായിട്ടാണ് കരുതുന്നത്.”

ദുര്യോധനൻ:- ഭീമാ, നീ മിണ്ടാതിരിക്കുക. മഹാപുരുഷന്മാരുടെയും നദികളുടെയും ഉത്ഭവത്തെ മനസ്സിലാക്കുക എന്നതു പ്രയാസമേറിയ ഒരു കൃത്യമാണ്. പാണ്ഡവന്മാരായ നിങ്ങൾ എങ്ങിനെയാണ് ഉണ്ടായതെന്ന് അറിയാത്തവർ ആരുമെന്നു ഉണ്ടായിരിക്കുകയില്ല. ഇനി ഇതിനെപ്പറ്റി കൂടുതൽ സംസാരിക്കാതിരിക്കുകയാണ് നല്ലത്.

അപ്പോഴെങ്കിലും ഭീഷ്മൻ, കൃപാചാര്യർ, ധൃതരാഷ്ട്രൻ എന്നിവർ എഴുന്നേറ്റു പോകാൻ തുടങ്ങി. സദസ്സിലുണ്ടായിരുന്ന ജനങ്ങളും ഓരോരുത്തരായി എഴുന്നേറ്റുപോയി. ഗാന്ധാരിയും കന്തിയും അന്തഃപുരത്തിലേയ്ക്ക് തിരിച്ചു. ഒടുവിൽ കണ്ണനും കൗരവന്മാരുംമാത്രം അവിടെ അവശേഷിച്ചു.

കണ്ണൻ:- രാജകുമാരനായ ദുര്യോധന! അങ്ങയോട് ഞാൻ എന്നും കടപ്പെട്ടവനായിരിക്കുന്നു. സൂതപുത്രനായ എന്നെ അങ്ങ് അംഗദേശാധിപനാക്കി ഉയർത്തി. ജീവിതം മുഴുവൻ ഞാൻ അങ്ങയുടെ സേവനത്തിനു വേണ്ടി ഇതാ അർപ്പിക്കുന്നു.

കണ്ണനെ ആലിംഗനം ചെയ്യുകൊണ്ട് ദുര്യോധനൻ പറഞ്ഞു :- “സഹോദര! അത്രവലിയ ഒരു കാര്യമൊന്നും ഞാൻ ചെയ്തിട്ടില്ല. ക്ഷത്രിയസ്ത്രീയുടെ ഗർഭത്തിൽ നിന്ന് ജനിച്ചവൻ വലിയവനെന്നും അന്യസ്ത്രീകളിൽ ജനിച്ചവൻ ചെറിയവനെന്നും കരുതുന്നത് മഹാപാപമാണെന്ന് ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നു. അതെനിക്ക് സഹി

പ്പാൻ സാധ്യമല്ല. വലിയപ്രവൃത്തി ചെയ്യുന്നവൻ വലിയ വനം നീചപ്രവൃത്തി ചെയ്യുന്നവൻ ചെറിയവനമാണ്. ഞാൻ അങ്ങിനെയാണ് കരുതുന്നത്.

കണ്ണൻ:- എന്നാലും അങ്ങ് എന്റെ പക്ഷം പിടിച്ചു പ്രവർത്തിച്ചു. അതിന് ഞാൻ അങ്ങയോടു കടപ്പെട്ടവനാണ്. അങ്ങ് പറയുന്ന ഏതു കാര്യവും ചെയ്യുവാൻ ഞാൻ സന്നദ്ധനാണ്.

ദുര്യോധനൻ:- എനിക്ക് യാതൊന്നും ആവശ്യമില്ല. നിങ്ങളുടെ സ്നേഹം മാത്രം ഉണ്ടായിരുന്നാൽ മതി.

കണ്ണൻ:- സ്നേഹമുണ്ടായിരിക്കുമെന്നു പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ. രാധാപുത്രനായ ഞാനെവിടെ? ധൃതരാഷ്ട്ര മഹാരാജാവിന്റെ പുത്രനായ അങ്ങെവിടെ? ഈ സഭാമണ്ഡപവും ആയുധാഭ്യാസവും മറ്റും കാണുവാൻ പോലും യോഗ്യതയില്ലാത്തവനാണ് ഞാൻ. അംഗദേശാധിപനാകുന്നതിന് എന്തുകൊണ്ടും എനിക്ക് യോഗ്യതയില്ല. എന്നാൽ ഈശ്വരന്റെ മായയാണ് നമ്മെ ഇങ്ങിനെ അടുപ്പിച്ചത്. അങ്ങയുടെ സ്നേഹം സമ്പാദിക്കുവാൻ വേണ്ടിയായിരിക്കുമോ ഈശ്വരൻ എന്നെ ഇങ്ങോട്ടയച്ചത്? ഇന്നുമുതൽ കണ്ണൻ ദുര്യോധനന്റെ ആപ്തമിത്രമാണെന്ന് ഞാൻ വാക്കു തരുന്നു. സൂര്യഭഗവാനെ സാക്ഷിയാക്കിക്കൊണ്ട് സ്ഥാപിച്ച ഈ മൈത്രി എന്നെന്നും നിലനില്ക്കട്ടെ.

ഇത്രയും പറഞ്ഞു കണ്ണൻ ദുര്യോധനന്റെ കൈ പിടിച്ചു. കൌരവന്മാരെല്ലാവരും തങ്ങളുടെ ഈ പുതിയ സ്നേഹിതനെ മുകുകണ്ഠം അഭിനന്ദിച്ചുകൊണ്ട് ഗൃഹത്തിലേക്ക് മടങ്ങി.

ഇരിക്കുന്നതിന്ന് സിംഹാസനങ്ങൾ ഒരുക്കിവെച്ചിരുന്നു. നഗരവാസികൾക്ക് പ്രത്യേകമായ സ്ഥലം നിർമ്മിച്ചിട്ടുണ്ട്. ദക്ഷിണ കൊതിച്ചു വന്നിരുന്ന ദരിദ്രരും ശോഷിച്ചവരും ആയ കുറെ ബ്രാഹ്മണരും ഒരു മൂലയിൽ ഇരിപ്പുണ്ടായിരുന്നു.

സ്വയംവരമുളർന്നതായി. ഏഴു പദിയുടെ സഹോദരനായ ധൃഷ്ടദ്യുമ്നൻ സഭാമണ്ഡപത്തിൽ വന്ന് ശംഭീരസ്വരത്തിൽ ഇങ്ങിനെ പറഞ്ഞു:-- “രാജാക്കന്മാരെ, മഹാരാജാക്കന്മാരേ, ഈ വില്ലി നിങ്ങൾ കണ്ടിട്ടുണ്ടായിരിക്കും. അതെടുത്ത് ഈ യന്ത്രത്തിന്റെ ദ്വാരത്തിൽ കൂടി മുകളിൽ ഘടിപ്പിച്ചു ലക്ഷ്യത്തെ അഞ്ചു ബാണങ്ങൾ അയച്ച് നിലത്തു വീഴ്ത്തുന്ന ആളുടെ കണ്ണത്തിൽ എന്റെ സഹോദരി മാലയിടുന്നതായിരിക്കും.”

ഏഴുപദിയെ ലഭിക്കുവാൻ രാജാക്കന്മാരെല്ലാം കൊതിച്ചിരുന്നു. ദുര്യോധനനും സഹോദരന്മാരും കണ്ണനും അവിടെ ഹാജരാണ്. ഗാന്ധാരത്തിൽനിന്ന് ശങ്കനിയും വന്നിട്ടുണ്ട്. അശ്വത്ഥാമാവും വിരാടനും എത്തിച്ചേർന്നു. ചേകിതാനനം ഭഗദത്തനം തികഞ്ഞ പ്രതീക്ഷയോടു കൂടിയാണ് ഇരുന്നിരുന്നത്. കങ്കനും ശങ്കനും സമയം പാർത്തിരിക്കുകയാണ്. ജരാസന്ധനേയും ശിശുപാലനേയും അവരുടെ അഹങ്കാരം അങ്ങോട്ടുകുറിച്ചിരിക്കുന്നില്ല.

ധൃഷ്ടദ്യുമ്നന്റെ വാക്കുകേട്ട് രാജാക്കന്മാർ ഓരോരുത്തരായി അവരുടെ പരാക്രമങ്ങൾ പ്രദർശിപ്പിച്ചു തുടങ്ങി. എന്നാൽ വില്ലു കലയ്ക്കുവാൻ പോലും ആർക്കും സാധിച്ചില്ല. രാജാക്കന്മാർ വില്ലുവളച്ച് ഞാണിട്ടുവാൻ ശ്രമിക്കുമ്പോൾ വില്ലിന്റെ മുമ്പ് അവരുടെ

നെഞ്ചത്ത് ശക്തിയായി അടിയ്ക്കുകയും അങ്ങിനെ അവരിൽ പലരും ബോധരഹിതരായി നിലം പതിയ്ക്കുകയും ചെയ്തിരുന്നു. കിരീടം ഒരു ഭാഗത്തേയ്ക്കും ഭൂഷണങ്ങൾ മറ്റു ഭാഗത്തേയ്ക്കും തെറിച്ച് വീണു. ബോധം വന്നാൽ ഇളിഭ്യരായി അവരവരുടെ സ്ഥാനത്തുചെന്ന് ഇരിയ്ക്കുകയും ചെയ്തിരുന്നു. ശല്യമഹാരാജാവ് വന്നു. ആയാൾക്കും ഇതേ അനുഭവമുണ്ടായി. മഹാവീരനായ ജരാസന്ധനും നിലംപതിച്ചു. ആയാളുടെ കാൽമുട്ടുകളിലെ തൊലി മുഴുവൻ പോയി.

അപ്പോഴാണ് രാധാപുത്രനായ കണ്ണൻ എഴുന്നേറ്റ് മുന്പോട്ടുവന്നത്. ആയാൾ വില്ലിന്റെ അടുത്തു ചെന്നു. കാഴ്ചയ്ക്ക് അതിസുന്ദരനായ ഒരാളായിരുന്നു കണ്ണൻ. ഗംഭീരഭാവത്തോടുകൂടിയുള്ള ആ നടത്തം ആരേയും ആകർഷിപ്പിക്കും. ആയാളുടെ മുഖത്ത് ആത്മവിശ്വാസം കളിയാടുന്നുണ്ട്. കണ്ണൻ വില്ലിന്മേൽ കൈവെച്ചപ്പോൾ ലക്ഷ്യം പിഴയ്ക്കുകയില്ലെന്ന് എല്ലാവർക്കും തോന്നി. എന്നാൽ ട്രൗപദിയെ വിവാഹം ചെയ്യാൻ കണ്ണൻ വിധിയുണ്ടായിരുന്നില്ല.

ട്രൗപദിന്റെ പുത്രിയും അതിസമർത്ഥനായ ധൃഷ്ടദ്യുമ്നന്റെ സഹോദരിയുമാണ് ട്രൗപദി. യജ്ഞത്തിൽ നിന്നാണവളുടെ ജനനം. കണ്ണൻ വില്ലുകൾക്കു നൽകുന്നതു കണ്ടപ്പോൾ ട്രൗപദി മുന്പോട്ടുവന്ന് പെട്ടെന്ന് പറഞ്ഞു:—“ഞാൻ സൂതപുത്രനെ വരിയ്ക്കുകയില്ല.”

കണ്ണന്റെ ദേഹംമുഴുവൻ വിറച്ചു. തേജസ്വിയും അംഗരാജനും ആയുധവിദ്യയിൽ നിപുണനും കവചകുണ്ഡലധാരിയും ആയ കണ്ണന്റെ തേജസ്സു മങ്ങി. ആയാളുടെ വീരത്വ എങ്ങോ പോയിമറഞ്ഞു. ശരീരം കുഴഞ്ഞു.

പോയി. ഇന്ദ്രിയങ്ങൾ മുഴുവൻ ചേഷ്ടാഹീനമായി പോയെന്ന് ആയാൾക്കു തോന്നി. 'സൂതപത്രൻ' 'സൂതപത്രൻ' എന്നവാക്ക് ആയാളുടെ കണ്ണുങ്ങളിൽ പ്രതിധ്വനിക്കുവാൻ തുടങ്ങി. ബ്രാഹ്മണരുടെയും ക്ഷത്രിയന്മാരുടെയും മിഥ്യയായ രക്താഭിമാനത്തെ തകർത്തു തരിപ്പണമാക്കണമെന്ന ആഗ്രഹം തൽക്ഷണം ആയാളുടെ ഹൃദയത്തിൽ അങ്കുരിച്ചു.

എന്നാൽ അപമാനിയായ ആയാൾ യാതൊന്നും ശബ്ദിക്കാതെ തന്റെ സ്ഥാനത്തു വന്നിരിയ്ക്കുകയാണ് ഉണ്ടായത്.

നാലു

പരശുരാമന്റെ ശാപം

ആശ്രമത്തിന്റെ പുറം തിണ്ണ മേൽ ഇരുന്നു കൊണ്ട് പരശുരാമൻ പറഞ്ഞു:-“മകനേ, എന്റെ അടുത്ത് വന്നിരിക്കൂ.”

പരശുരാമന്റെ അടുത്തു ചെന്നിരുന്നതിനു ശേഷം കണ്ണൻ പറഞ്ഞു:-“ഗുരോ, എന്തുവേണമെന്ന് പറഞ്ഞാലും!”

പരശുരാമൻ:-നീ നാളെ ഇവിടെ നിന്ന് പോകയാണ്. അതിനേപ്പുറം ആലോചിക്കുവാൻ പോലും എനിക്കു സാധിക്കുന്നില്ല. എന്റെ മനസ്സിൽ എന്തെല്ലാമാണ് നടക്കുന്നതെന്ന് നിനക്കറിയാമോ?

കണ്ണൻ:-എന്തു കൊണ്ടിരിക്കുകയില്ല! അങ്ങ് എന്റെ പേരിൽ അസാധാരണമായ കരുണ കാണിച്ചു.

എനിക്കുപദേശിച്ച ദിവ്യമന്ത്രത്തിന് പ്രതിഫലമായി ഞാൻ എന്താണ് നല്ലേണ്ടത്? ഈ വിചാരമാണ് സദാ എന്നെ അലട്ടുന്നത്.

പരശുരാമൻ:-മകനേ, അങ്ങിനെ പറയരുത്. ഞാൻ ബ്രാഹ്മണനാണ്. വിദ്യാഭ്യാസത്തിന് പ്രതിഫലം വാങ്ങുക എന്ന കാര്യം ഞാൻ ചിന്തിച്ചിട്ടുപോലുമില്ല. ബ്രാഹ്മണപുത്രനായ നീ എന്റെ ഒന്നിച്ച് താമസിച്ച് ഇത്രയും കാലം പഠിച്ചു. അതിലും വലിയ പ്രതിഫലം മരററന്താണ്! എന്നാൽ അല്ല, അല്ല കണ്ണൻ പരശുരാമന്റെ അടുത്തു ചെന്നു പറഞ്ഞു:-“ഗുരോ, എന്താണ് അവിടെ നിർത്തിയത്? മുഴുവനും പറഞ്ഞാലും!”

പരശുരാമൻ:-ഒന്നുമില്ല. പക്ഷേ.

കണ്ണൻ:-അങ്ങ് എന്താണ് പറയാൻ ഭാവിയിൽ നന്മ? പറഞ്ഞാലും!

പരശുരാമൻ:-കേൾക്കണമോ? ഒരു കാര്യമേ പറയാനുള്ളൂ. നീ എന്താണ് ഇങ്ങിനെ വിറയ്ക്കുന്നത്? നിന്റെ കണ്ണുകളിൽ ഭയമുണ്ടല്ലോ! നിന്റെ മുഖം ഇങ്ങിനെ വിളർച്ചപോയത് എന്തുകൊണ്ടാണ്?

കണ്ണൻ:-അങ്ങയ്ക്ക് വെറുതെ തോന്നുകയാണ്. എനിക്കു യാതൊന്നുമില്ല. അങ്ങ് ശാന്തനായി ആജ്ഞാപിച്ചാലും.

പരശുരാമൻ:-നീ എന്റെ യഥാർത്ഥ ശിഷ്യനാണെങ്കിൽ ഭൂമിയിൽനിന്ന് ക്ഷത്രിയന്മാരെ ഉന്മൂലനാശം ചെയ്യണം എന്നാണ് എനിക്കു പറയുവാനുള്ളത്.

കണ്ണൻ:-ഗുരോ.

പരശുരാമൻ:- ഞാൻ ക്ഷത്രിയരുടെ അന്തകനാണ്. എന്റെ ഈ വെണ്മഴ നോക്കുക. ഇതുകൊണ്ട് ഞാൻ ഇരുപത്തൊമ്പതാം പ്രാവശ്യം ഭൂമിയിൽനിന്ന് ക്ഷത്രിയന്മാരെ നശിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട്. എന്റെ പേർ കേട്ടാൽ മതി, ക്ഷത്രിയസ്ത്രീകളുടെ ഗർഭമലസിപ്പോകാൻ. അത്ര വലിയ സാഹസങ്ങൾ ഞാൻ ചെയ്തിട്ടുണ്ട്.

കണ്ണൻ:- ഗുരോ, എന്നിട്ടും ക്ഷത്രിയവർഗ്ഗം തീരെ നശിക്കുകയുണ്ടായില്ലല്ലോ.

പരശുരാമൻ:- നശിച്ചില്ല. അതുകൊണ്ട് എനിക്ക് വലിയ ഖേദമുണ്ട്. ഇരുപത്തൊമ്പതാം തവണ ക്ഷത്രിയവംശത്തെ ഉന്മൂലനം ചെയ്തു; കാട്ടുതീയ്ക്ക് കാട്ടിലുള്ള സർപ്പവൃക്കളെയും ചുട്ട ചാമ്പലാക്കുന്നതുപോലെ നശിപ്പിച്ചു. പക്ഷേ അവരുടെ ബീജം വീണ്ടും തഴച്ചു വളർന്നു.

കണ്ണൻ:- ഗുരോ.

പരശുരാമൻ:- കേൾക്കുക. ഇരുപത്തൊമ്പതാം തവണ, മുലകുടിക്കുന്ന ക്ഷത്രിയകുമാരന്മാരുടെ തലവേട്ടം ഞാൻ വെട്ടിക്കളഞ്ഞു. ഇരുപത്തൊമ്പതാം തവണ യുവതികളായ ക്ഷത്രിയസ്ത്രീകളെ ഞാൻ വിധവകളാക്കിത്തീർത്തു. ഇരുപത്തൊമ്പതാം തവണ രക്തപ്പഴുക്കൾ ഞാനൊഴുക്കി. എന്നിട്ടും ക്ഷത്രിയന്മാർ നശിച്ചില്ല. ഞാൻ തോറ്റു പോയി. ക്ഷത്രിയത്വത്തെ ഭൂമിയിൽനിന്ന് തുടച്ചുനീക്കുവാനായി ഞാൻ ചെയ്യുന്നതെല്ലാം ഈശ്വരകല്പനയ്ക്ക് വിരുദ്ധമാണെന്ന് എനിക്ക് തോന്നി. അതുകൊണ്ട് ഞാൻ എന്റെ വെണ്മഴ ഈ കടീരത്തിൽ കൊണ്ടുവന്ന് വെച്ച് തപശ്ചര്യയിൽ കഴിച്ചുകൂട്ടുകയാണ്.

കണ്ണൻ:-പിന്നെ അങ്ങ് എന്തിനാണ് ക്ഷത്രിയ ധർമ്മം ചെയ്യുവാൻ എന്നോട് ആജ്ഞാപിക്കുന്നത്?

പരശുരാമൻ:-മകനേ! നിനക്ക് മനുഷ്യഹൃദയ മറിഞ്ഞുകൂടാ. അതുകൊണ്ടാണ് ഇങ്ങിനെ ചോദിക്കുന്നത്. വെണ്മഴ ഇവിടെ കൊണ്ടുവന്ന് വെച്ചതുകൊണ്ട് എന്റെ മനസ്സ് ശാന്തമായി എന്നാണോ നീ കരുതുന്നത്? ഇല്ല, ഒരിക്കലും ഇല്ല. അങ്ങിനെയായിരുന്നുവെങ്കിൽ ഞാൻ എന്റെ രഹസ്യവിദ്യ നിന്നെ ഒരിക്കലും പഠിപ്പിക്കുമായിരുന്നില്ല. ഞാൻ ശാന്തനായിത്തീർന്നുവെങ്കിൽ ഈ വിദ്യ ആർക്കുതന്നെ ഉപദേശിക്കുമായിരുന്നില്ല. അതു രഹസ്യമായിത്തന്നെ വെക്കുമായിരുന്നു.

കണ്ണൻ:-ഞാൻ ക്ഷത്രിയനായിരുന്നുവെങ്കിൽ ഈ വിദ്യ അങ്ങ് എനിക്ക് ഉപദേശിച്ചുതരുമായിരുന്നുവോ?

പരശുരാമൻ:-ഇതിനുള്ള മറുപടി നീ തന്നെയാണ്. ബ്രാഹ്മണപുത്രനല്ലാതെ ഞാൻ മറ്റാർക്കുതന്നെ എന്റെ വിദ്യയെ പഠിപ്പിച്ചുകൊടുക്കുന്നതല്ല. മറുവല്ല വന്നാണ് പഠിക്കാൻ വരുന്നതെങ്കിൽ ഞാൻ അവനെ ഭയപ്പെടാതിരിക്കുകയും. പക്ഷേ, നീ ബ്രാഹ്മണനാണ്. എന്തിനാണ് തലതാഴ്ത്തുന്നത്? ഈ ലോകത്തിൽ ഏറ്റവും ശ്രേഷ്ഠനായിട്ടുള്ളത് ബ്രാഹ്മണജന്മമാണ്. നിന്നെ കണ്ട ഉടനേ ഞാൻ ചെയ്തവെച്ച കാര്യം പൂർത്തിയാക്കാൻ നിനക്കു കെല്പുണ്ടെന്ന് എനിക്കുതോന്നി. അതുകൊണ്ടാണ് ഞാൻ എല്ലാ വിദ്യകളും നിന്നെ പഠിപ്പിച്ചത്.

കണ്ണൻ:-ഗുരോ, അങ്ങ് വളരെ ക്ഷോഭിച്ചിരിക്കുന്നു. അല്ല ശാന്തനായിരുന്നാലും! അതിനുശേഷം

അങ്ങ് പറയുന്നതെല്ലാം അനുസരിച്ചുവാൻ ഞാൻ ഒരു ക്രമാണ്.

പരശുരാമൻ:-നീ ഇവിടെ വരുന്നതിനുമുമ്പ് ഞാൻ തികച്ചും ശാന്തനായിരുന്നു. ഒരു സുപ്രഭാതത്തിൽ നീ ഇവിടെവന്നു. അന്ന് നീ ക്ഷത്രിയപുത്രനാണ് എന്ന് പറഞ്ഞിരുന്നുവെങ്കിൽ ഞാൻ ശാന്തനാകുമായിരുന്നു. അന്ന് വൈശ്യപുത്രനാണ് നീയെന്ന് പറഞ്ഞിരുന്നുവെങ്കിൽ ഞാൻ ശാന്തനാകുമായിരുന്നു. ശൂദ്രപുത്രനാണെന്ന് പറഞ്ഞിരുന്നുവെങ്കിലും ഞാൻ ശാന്തനാകുമായിരുന്നു. പക്ഷേ നീ ബ്രാഹ്മണപുത്രനാണെന്ന് പറഞ്ഞു. അങ്ങിനെ എന്റെ ഹൃദയത്തിൽ കെട്ടടങ്ങിക്കിടന്നിരുന്ന തീയ്ക്ക് വീണ്ടും ആളിക്കത്തി. അതിന്റെ മീതെയുണ്ടായിരുന്ന ചാരം പറന്നുപോയി. ഞാൻ സ്വയം ആളിക്കത്തി. ആ കത്തലിലാണ് നിനക്ക് വിദ്യയുപദേശിച്ചത്. എന്നേപ്പോലെ ഒരു യഥാർത്ഥ ബ്രാഹ്മണനായിത്തീരണം നീയെന്ന ആഗ്രഹംകൊണ്ട് ഞാൻ ഹൃദയം തുറന്ന് നിന്നോട് പെരുമാറി. എന്റെ വിദ്യ തികച്ചും ഉപയോഗിക്കുവാൻ നിനക്കു സാധിക്കുമെന്ന് ഞാൻ കരുതി. ഈ വിശ്വാസത്തോടുകൂടിയാണ് നിന്നെ ഞാൻ നാളെ പുറത്തേക്കയയ്ക്കുന്നത്. എന്നിട്ടുവേണം എനിക്ക് നിശ്ചിന്തനായി കുറെ ഉറങ്ങുവാൻ.

കണ്ണൻ:-ഗുരോ, അങ്ങ് വളരെ അസ്വസ്ഥനായി കാണപ്പെടുന്നു. അല്പം വിശ്രമിച്ചാലും! കല്പിക്കാൻ ഉള്ളത് പിന്നീടാകാം.

പരശുരാമൻ:-നാളെ വിശ്രമിക്കണമെന്നതന്നെയാണ് കരുതുന്നത്. എന്നാൽ രക്തംകൊണ്ട് പങ്കിലമായതാണ് എന്റെ കൈകൾ. അങ്ങിനെയുള്ള

വക്സ് എങ്ങിനെ വിശ്രമിക്കുവാൻ കഴിയും? എന്റെ കയ്യിനും കാലിനും വെൺമഴവിനും ഒരുപക്ഷേ വിശ്രമിക്കുവാൻ കഴിഞ്ഞെന്നുവരും. പക്ഷേ എന്റെ ആത്മാവിന് വിശ്രമിക്കുക സാധ്യമല്ല. നിന്റെ പ്രവൃത്തികൊണ്ട് മാത്രമേ അതിന് വിശ്രമം ലഭിക്കുകയുള്ളൂ.

കണ്ണൻ:-ഗുരോ, അങ്ങ് കുറച്ചുനേരം ശയിച്ചാലും. ഇല്ലെങ്കിൽ ഞാൻ ഇവിടെനിന്ന് പോകുന്നതല്ല. അങ്ങയുടെ അസ്വാസ്ഥ്യം കാണുവാൻ എന്നാൽ സാധ്യമല്ല.

പരശുരാമൻ:-ശരി, നിന്റെ ഇഷ്ടം അതാണെങ്കിൽ അങ്ങിനെയാകട്ടെ.

കണ്ണൻ:-അങ്ങ് എന്റെ മടിയിൽ തലവെച്ച് ഉറങ്ങിയാലും!

പരശുരാമൻ:-മകനേ, നീ എന്നെ തൊറിദ്ധരിപ്പിച്ചതാണോ? അല്ല, നീ ബ്രാഹ്മണൻ തന്നെയാണ്. നിന്റെ ശരീരത്തിൽ ഗായത്രിയുടെ തേജസ്സുണ്ട്. ഞാൻ ബ്രാഹ്മണനാണെന്ന് എന്നോട് ഒരിക്കലേങ്കിലും പറഞ്ഞാൽ മതി. പിന്നെ എനിക്ക് യാതൊന്നുംതന്നെ ആവശ്യമില്ല. നീ കൈകളെ വിടർത്തിവെച്ചതു കാണുമ്പോൾ എനിക്ക് സംശയം തോന്നുന്നു. നിന്റെ ഔദാര്യം എന്നെ അത്ഭുതപ്പെടുത്തുന്നു. എന്നാലും ബ്രാഹ്മണൻ ഭൂമിമുഴുവൻ ക്ഷത്രിയന്മാക്ക് ദാനം ചെയ്തിട്ടുണ്ടല്ലോ. ഇത് കുറഞ്ഞ ഔദാര്യമാണോ? നിന്റെ മുഖം കണ്ടാൽ ബ്രാഹ്മണനാണെന്ന് തോന്നുന്നു. നിന്റെ സൗന്ദര്യം ആകർഷകമാണ്. ബ്രാഹ്മണദമ്പതികളുടെ വ്രതോപവാസാദികൾകൊണ്ടാണ് നിനക്ക് കവചകുണ്ഡലങ്ങൾ ലഭിച്ചിട്ടുള്ളത്. നീ ബ്രാഹ്മണനാണ് എന്നതിന് സംശ

യമിപ്പ. പരശുരാമന്റെ വിദ്യ ബ്രാഹ്മണക്കു മാത്രമേ ദഹിക്കുകയുള്ളൂ.

കണ്ണന്റെ മടിയിൽ തലവെച്ച് പരശുരാമൻ അങ്ങിനെ കിടക്കുകയാണ്. അദ്ദേഹം പകുതിയുറങ്ങിയും പകുതിയുണന്നുംകൊണ്ട് മനസ്സിലുള്ള കാര്യങ്ങൾ പറയുകയായിരുന്നു. കണ്ണൻ വിറയ്ക്കുന്ന കൈകളേക്കൊണ്ട് ഗുരുവിന്റെ ശരീരം തലോടിക്കൊണ്ടിരുന്നു.

പെട്ടെന്നു് പരശുരാമൻ തെട്ടിയുണന്നെഴുന്നേറ്റു. അദ്ദേഹം പിൻതിരിഞ്ഞു നോക്കിയപ്പോൾ രക്തം ഒഴുകുന്നതായിക്കണ്ടു.

പരശുരാമൻ:-മകനേ, ഇതെന്താണ്? ഈ രക്തം എവിടെനിന്നുവന്നു? നിന്റെ കാലിനു് എന്തു പാറി?

കണ്ണൻ എഴുന്നേറ്റുനിന്നു. ആയാളുടെ ശരീരം വിറയ്ക്കുന്നുണ്ടായിരുന്നു. കണ്ണുകൾ ഭയവിഹ്വലമായിരുന്നു. വാക്കുകൾ ഇടുന്നുണ്ടായിരുന്നു.

കണ്ണൻ:-ഗുരോ

പരശുരാമൻ:-ഈ രക്തം എങ്ങിനെ ഉണ്ടായി?

കണ്ണൻ:-ഗുരോ, അങ്ങ് ഉറങ്ങുന്ന അവസരത്തിൽ ഒരു വണ്ട് ഊവിടെയ്ക്ക് പാന്നുവന്നു.

പരശുരാമൻ:-എനിട്ട്?

കണ്ണൻ:-ആ വണ്ട് എന്റെ തുടയിൽ കുത്തി.

പരശുരാമൻ:-നീ അതിനെ ആട്ടിക്കളയാഞ്ഞതെന്താണ്?

കണ്ണൻ:- ഞാൻ അതിനെ കുറെ ആട്ടിനോക്കി. പക്ഷെ, അത് കൊമ്പുകളെ എന്റെ തുടയിലേയ്ക്ക് ശക്തിയായി തുളച്ചു കയറുകയാണ് ചെയ്തത്. വലിയൊരു മുറിവുണ്ടാക്കി അത്.

പരശുരാമൻ:- ഇത്രവലിയ മുറിവുപറ്റിയിട്ടും നീ ഒന്നും പറഞ്ഞില്ലല്ലോ. ഇളകിയതുപോലുമില്ല.

കണ്ണൻ:- അങ്ങയുടെ ഉറക്കത്തിന് വിഷം വരുതെന്ന് കരുതിയാണ് ഞാൻ ഇളകാതിരുന്നത്.

ഇതു കേട്ടപ്പോൾ പരശുരാമൻ കുറച്ചുനേരം മിണ്ടാതിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ മനസ്സ് ഗഹനചിന്തയിൽ മുഴുകി. ഉടൻതന്നെ കണ്ണുകളടഞ്ഞു. അല്പനേരത്തിനുശേഷം കണ്ണുകൾ തുറന്നു. അവയിൽനിന്ന് തീപ്പൊരികൾ ചിതറുന്നുണ്ടായിരുന്നു.

പരശുരാമൻ:- സത്യം പറയൂ, നീ ആരാണ്?

കണ്ണൻ:- ഗുരോ, അങ്ങ് എന്താണീചോദിക്കുന്നത്? ഞാൻ അങ്ങയുടെ ശിഷ്യൻ.....

പരശുരാമൻ:- നിന്റെ വണ്ണമെന്തെന്ന് എനിക്കറിയാം.

കണ്ണൻ:- ബ്രാ.....ഫ.....

പരശുരാമൻ:- സത്യം പറയുകയാണ് നല്ലത്. നീ ബ്രാഫണല്ല. വേഗം പറയണം. ഇല്ലെങ്കിൽ നിന്നെ ഞാൻ ഭസ്മമാക്കിക്കളയും.

കണ്ണൻ ഭയപ്പെട്ടു. ആയാളുടെ ദേഹം മുഴുവനും വിയർത്തുപോയി. കണ്ണുകൾ ഇരുട്ടിച്ചു. അവയവ

ങ്ങൾ കഴഞ്ഞുതുടങ്ങി. കണ്ഠം ഇടി. ആയാൾക്ക് ഒരു ക്ഷരംപോലും മിണ്ടുവാൻ കഴിഞ്ഞില്ല.

പരശുരാമൻ:-ഉടനേ മറുപടി പറയുകയാണ് നല്ലത്. ഇല്ലെങ്കിൽ.....

കണ്ഠൻ:-ഗുരോ, സാരഥീപുത്രനായ കണ്ഠനാണ് ഞാൻ.

പരശുരാമൻ:-എന്ത്? സാരഥീപുത്രനോ? നീചനാണ് നീ. എന്റെ വിദ്യയെ നീ ഭ്രഷ്ടമാക്കിത്തീർത്തു. എന്നേ വഞ്ചിച്ചു. ബ്രാഹ്മണപുത്രനാണെന്ന് പറഞ്ഞ ആ നാവു എന്തുകൊണ്ട് മുറിഞ്ഞുവീണില്ല!

കണ്ഠൻ:-ഗുരോ, എന്റെ അപരാധങ്ങൾക്ക് മാപ്പുതന്നാലും. അജ്ഞാനനോടു് എനിക്കുണ്ടായിരുന്ന വിദ്വേഷം കാരണമായിട്ടാണ് ഞാൻ അങ്ങയുടെ അടുത്തേയ്ക്കുവന്നത്. അങ്ങയുടെ ദുരഭിമാനത്തെ ഞാൻ ഒരു കാലത്തും മറക്കുന്നതല്ല.

പരശുരാമൻ:-അവസാനംവരെ നീ ബ്രാഹ്മണപുത്രനാണെന്ന് കരുതിയിരിക്കുത്തക്ക വിധിയിൽ എനിക്കുണ്ടായി. ഇപ്പോഴാണ് അങ്ങിനെയല്ലെന്ന് മനസ്സിലായത്.

കണ്ഠൻ:-എന്റെ തെറ്റിന് അങ്ങ് മാപ്പുതരില്ലേ?

പരശുരാമൻ:-കണ്ഠാ, നീ പറയുന്നത് യഥാർത്ഥമാണ്. ക്ഷമിക്കുക എന്നത് ബ്രാഹ്മണധർമ്മമാണ്. അതെനിക്ക് അറിയുകയുണ്ടായോ. മനുഷ്യൻ വിദ്വേഷബുദ്ധിയാൽ പ്രേരിതനായിത്തീരുമ്പോൾ എന്തുചെയ്യാനും മടിക്കുകയില്ലെന്ന വസ്തുതയും എനിക്കറിയാം. എന്നാൽ

വളരെ കൊല്ലങ്ങൾക്കു ശേഷം എനിക്ക് ഒരു ബ്രാഹ്മണ ശിഷ്യനെ ലഭിച്ചുവെന്ന് ഞാൻ കരുതി. അങ്ങിനെ ഞാൻ കെട്ടിപ്പടുത്ത ആശാസനം ഇന്ന് നിലംപതിച്ചു. തന്നിമിത്തം എന്റെ മനസ്സിന് വലിയ വേദന തട്ടിയിരിക്കുന്നു. ഇരുപത്തൊന്നു പ്രാവശ്യം ഭൂമിയിലെ ക്ഷത്രിയന്മാരെ ഒട്ടക്കി ഇവിടെ വന്നപ്പോൾ ജീവിതം നശിച്ചുതുപോലെയാണ് തോന്നിയിരുന്നത്. നിന്റെ ആഗമനത്തോടുകൂടി അത് പ്രഹംപ്തിതമായിത്തീർന്നു. എന്നാൽ ഈശ്വരേച്ഛയ്ക്ക് വിരുദ്ധമായ ആഗ്രഹങ്ങളെ വെച്ചുപലത്തുന്നവർക്ക് ഇത്തരം നിരാശകൾ അനുഭവിക്കേണ്ടിവരും. അതിൽ അത്ഭുതപ്പെടുവാനില്ല. ഇത്രമാത്രമാണ് എനിക്ക് ആശ്വാസം.

കണ്ണൻ:-ഗുരോ, എനിക്ക് മാപ്പ് തരണം. ഞാൻ ഇന്നതന്നെ ഇവിടെനിന്ന് പൊയ്ക്കൊള്ളാം. നാളെയോ വാൻ നില്ക്കാനില്ല.

പരശുരാമൻ:-കണ്ണാ, മാപ്പു തരുന്നതിന് വളരെ ആഗ്രഹം തോന്നുന്നുണ്ട്. പക്ഷേ അത് സാധ്യമല്ല. നിന്നെ ഞാൻ എന്റെ പ്രിയപുത്രനെപ്പോലെ കരുതി. രാത്രിയിൽ നീ ഉറങ്ങുന്ന അവസരത്തിൽ ഞാൻ നിന്റെ ചെവിയിൽ എന്റെ വിദ്യയുടെ രഹസ്യങ്ങൾ മന്ത്രിച്ചുതരുന്നുണ്ടായിരുന്നു. ഇതെല്ലാം ചെയ്തത് എന്റെ വൈരാഗിയെ തൃപ്തിപ്പെടുത്തുവാൻ വേണ്ടിയായിരുന്നു. നീ വന്നിരുന്നില്ലെങ്കിൽ ഞാൻ തപശ്ചര്യയിൽ വളരെ മുന്നോട്ടു പോകുമായിരുന്നു.

കണ്ണൻ:-ഗുരോ, എനിക്ക് ഏതെങ്കിലും തരത്തിൽ മാപ്പുതരണം.

പരശുരാമൻ:-നിന്നെ ഞാൻ പുത്രനായി കരുതിയ അനുതന്നെ മാപ്പുതന്നിരിക്കുന്നു.

കണ്ണൻ:-എന്നാൽ എന്തെ അനുഗ്രഹിച്ചാലും! ഞാൻ ഇന്നുതന്നെ പോകട്ടെ.

പരശുരാമൻ:-ശാപമായോ ആശീർവാദമായോ എങ്ങിനെ കരുതിയാലും ശരി; ഈ സമയത്തു് എന്റെ ഹൃദയത്തിൽനിന്നു് ഒരേ ഒരു ശബ്ദം മാത്രമാണു് പുറപ്പെടുന്നതു്. ഞാൻ പഠിച്ചിച്ചുതന്ന വിദ്യ പ്രയോഗിക്കേണ്ട സമയത്തു് നിനക്കു് മറന്നുപോകുന്നതാണു്.

കണ്ണൻ:-ഗുരോ! ക്ഷമിക്കണം. ഇതു് വിഹിതമല്ല.

പരശുരാമൻ:-കണ്ണാ, കേൾക്കുക. നിന്റെ അന്ത്യകാലം അടുത്താൽ യുദ്ധക്കളത്തിൽവെച്ചു് തേരിന്റെ ചക്രം നിലത്തു് പൂന്തിപ്പോകുന്നതായിരിക്കും. ആ സമയത്തു് വിദ്യ മറന്നുപോകുകയും ചെയ്യും.

കണ്ണൻ:-ഭഗവാനേ, മതി, മതി. എന്റെ കുറാങ്ങൾ പൊറുക്കണം.

പരശുരാമൻ:-ഇനി നിനക്കു് സമാധാനമായി വീട്ടിലേയ്ക്കു പോകാം. എന്റെ മനസ്സിന്നു് ഇന്നു് ശാന്തി ലഭിച്ചു. ഞാൻ സ്വന്തം പുത്രനെപ്പോലെ വളർത്തി കൊണ്ടുവന്ന ആ വിദ്വേഷം ഇന്നു് എന്റെ ജീവിതത്തെ ശിഥിലമാക്കിത്തീർത്തു. പ്രസ്തുത വിദ്വേഷത്തെ പൈതൃകസ്വന്തത്തെന്നോണം നിന്നെ ഏല്പിക്കാമെന്നാണു് ഞാൻ കരുതിയതു്. പിന്നീടു് ശാന്തിയോടു കൂടി ജീവിക്കാമെന്നു് വിചാരിച്ചു. പക്ഷേ ഈശ്വരനു് അതിഷ്ടമല്ല. ഇന്നു് ഞാൻ നിന്നെ ഇവിടെനിന്നു് പറഞ്ഞയക്കുന്നതുപോലെ എന്റെ ഹൃദയത്തിലെ വിദ്വേഷം

ത്തെയും യാത്രയാക്കുകയാണ്. കണ്ണാ, കൊല്ലം കൊലയും നടത്തി മനസ്സിന്റെയും ലോകത്തിന്റെയും ശാന്തിക്കു വേണ്ടി പ്രവർത്തിക്കുന്നവരോട് പരശുരാമന്റെ അനുഭവങ്ങളെ വിവരിച്ചുകൊടുക്കണം. ഞാൻ അങ്ങിനെയുള്ള ശാന്തിക്കുവേണ്ടി ചെയ്തു ഇന്നിന്നതെല്ലാമാണെന്ന് പറയുവാൻ പ്രയാസം. പക്ഷേ, ശാന്തിക്കു പകരം അശാന്തിയാണ് എനിയ്ക്കു ലഭിച്ചത്. നിനക്ക് അജ്ഞാനനെ വധിക്കണമെന്നുണ്ട്. അതിനാൽ ഞാൻ പറയുന്നത് നിനക്ക് മനസ്സിലാവുകയില്ല. എന്നാൽ നിന്റെ ദുര്യോധനനും ദുശ്ശാസനനും അജ്ഞാനനും ഭീമനും യുധിഷ്ഠിരനുപോലും ഒടുവിൽ ഞാൻ പറയുന്നത് അംഗീകരിക്കേണ്ടിവരുമെന്ന് ഓർമ്മയിരിയ്ക്കട്ടെ. അതു കൂടാതെ മറ്റൊരു മാർഗ്ഗമില്ല. ഇന്നുതന്നെ ഇത് മനസ്സിലാക്കുന്നതാണ് നല്ലത്. അല്ലെങ്കിൽ കൈകളിൽ രക്തം പുരണ്ടതിനു ശേഷം എന്നെപ്പോലെ ആയിത്തീരും.

കണ്ണൻ:-ഗുരോ, എനിക്ക് വിട തരിക. അങ്ങയുടെ കാരണ്യം എന്നിൽ എല്ലാപ്പോഴും ഉണ്ടായിരിക്കണം.

പരശുരാമൻ:-നിനക്കും എനിയ്ക്കും ഈശ്വര കാരണ്യമാണ് ആവശ്യമായിട്ടുള്ളത്. നിന്നെ ഇവിടെ കൊണ്ടുവന്ന് എന്റെ ഹൃദയത്തിലെ അന്ധകാരത്തെ നീക്കണമെന്നുള്ളതായിരിയ്ക്കും ഈശ്വരമതം. മകനേ, നീ പൊയ്ക്കാൾ. ഈശ്വരൻ നിന്നെ കാത്തുരക്ഷിക്കട്ടെ.

അഞ്ചു°

അമ്മയുമായുള്ള കൂടിക്കാഴ്ച

കൊട്ടാരത്തിനടുത്തുള്ള ഒരു ലതാ ഗൃഹത്തിൽ നിന്നു കൊണ്ടു് കണ്ണൻ തനിക്കേറ്റവും ഇഷ്ടപ്പെട്ട മന്ത്രം ഉരുക്കഴിക്കുകയാണ്. ദിനംപ്രതി ഉച്ചവരെ അദ്ദേഹം അങ്ങിനെ ജപിക്കുക പതിവായിരുന്നു. ആ സമയത്ത് ഒരു സ്ത്രീ വന്നു് കണ്ണന്റെ പിന്നിൽ നില്പായി. അവർ് വാലുകയും ബാധിച്ചിട്ടുണ്ടായിരുന്നു. മുടി മുഴുവൻ നറു ചിട്ടുണ്ട്. ദേഹത്തിൽ ചുളിവുകൾ വീണിരുന്നു. എന്നാൽ അവരുടെ കണ്ണുകളിലെ പ്രകാശം കണ്ടാൽ അവർ ഒരു വിരാംഗനയാണെന്നു് ആർക്കും എളുപ്പത്തിൽ മനസ്സിലാക്കാം.

നേരം നട്ടുചുകഴിഞ്ഞു. കണ്ണന്റെ ജപയജ്ഞം പൂർത്തിയായി. തിരിഞ്ഞു നോക്കിയപ്പോൾ ഒരു സ്ത്രീ പിന്നിൽ നില്പുന്നതായികണ്ടു. അവരെ സൂക്ഷിച്ചു

നോക്കിക്കൊണ്ട് അദ്ദേഹം ചോദിച്ചു: “നിങ്ങൾ ആരാണു്? ഓ ഹോ, കന്തീദേവിയാണല്ലോ ഇതു്! നിങ്ങൾ എന്തിനാണു് ഇങ്ങോട്ടുവന്നതു്?”

കന്തി:- മകനേ, ഒരു പ്രത്യേകാഭ്യർത്ഥനയുമായി വന്നതാണു് ഞാൻ.

കണ്ണൻ:- ശ്രീകൃഷ്ണന്റെ ബന്ധുവും വീരനായ അർജുനന്റെ മാതാവുമായ നിങ്ങൾ സുതപുത്രനായ എനിൽ നിന്നു് എന്താണു് പ്രതീക്ഷിക്കുന്നതു്?

കന്തി:- മകനേ, വീരനായ അർജുനന്റെ അമ്മയായ ഞാൻ സുതപുത്രനെന്നു പറയപ്പെടുന്ന കണ്ണന്റെയും മാതാവാണ്. നീ രാധയുടെ പുത്രനല്ല, എന്റെ മകനാണു്.

കണ്ണൻ:- എന്റെ മലമുത്രാദികൾ എടുത്തു വൃത്തിയാക്കുകയും എന്നെ ജീവിതാധാരമായി കരുതുകയും ചെയ്യുന്ന രാധ എന്റെ അമ്മയല്ലെന്ന് ഞാൻ വിചാരിയ്ക്കുകയാണെങ്കിൽ അതിലും വലിയ പാതകം മറ്റൊന്നാകുന്ന ഉണ്ടായിരിക്കുകയില്ല.

കന്തി:- മകനേ, ഞാൻ പറയുന്നതു് കേൾക്കുക. കന്തിഭോജരാജാവിന്റെ പുത്രിയാണു് ഞാൻ. അച്ഛനെ കാണുവാൻ നിരവധി മഹാപുരുഷന്മാർ വരിക പതിവായിരുന്നു. അവർക്കുവേണ്ട ഉപചാരങ്ങൾ ഞാനാണു് ചെയ്തു കൊടുത്തിരുന്നതു്.

കണ്ണൻ:- കന്തീദേവി, ഇതെല്ലാം എനിക്കറിയാത്ത സംഗതികളാണു്. ഇന്നലെ ശ്രീകൃഷ്ണൻ എന്നെ രഥത്തിലിരുത്തി കുറെ ദൂരം കൊണ്ടുപോയി. അദ്ദേഹം എല്ലാവത്തമാനങ്ങളും വിസ്തരിച്ചു പറയുകയുണ്ടായി.

അതിനെപ്പറ്റി കേൾക്കുമ്പോൾ തന്നെ ഞാൻ അതിശയപ്പെട്ടു പോകുകയാണ്.

കണ്ണന്റെ ശബ്ദം പകർന്നു. കുന്തി പറയുവാൻ തുടങ്ങി:- “കണ്ണാ അല്പം ശാന്തനാവുക. നിനക്കുകോപമുണ്ടെങ്കിൽ എന്നെ എത്ര വേണമെങ്കിലും ശകാരിയ്ക്കുക. പക്ഷേ, ഞാൻ പറയുന്നത് നീ കേൾക്കണം. എന്റെ ഹൃദയം തുറന്നു കാണിച്ചു കൊടുക്കുവാൻ എനിക്ക് ഏതു പത്രിയില്ല. ഇത്ര കാലത്തിനു ശേഷവും നിന്നെ കണ്ടപ്പോൾ എന്റെ ഈ ഉണങ്ങിയ സ്തനങ്ങളിൽ നിന്ന് പാൽ പുറന്നു പോകുകയാണ്, ഞാൻ എനിക്ക് പറയാനുള്ളതെല്ലാം പറഞ്ഞു കൊള്ളട്ടെ. അങ്ങിനെ എന്റെ മനസ്സിന് അല്പം സമാധാനം ലഭിക്കട്ടെ.”

കണ്ണൻ:- എന്നാൽ പറഞ്ഞുകൊള്ളൂ.

കുന്തി:- കുന്തിഭോജനേ കാണുവാൻ ഒരിക്കൽ ദുർവാസാമഹർഷി വരികയുണ്ടായി. എന്റെ പരിചരണം അദ്ദേഹത്തെ സന്തുഷ്ടനാക്കിത്തീർത്തു. അദ്ദേഹം എനിക്ക് അഞ്ചു മന്ത്രങ്ങൾ ഉപദേശിച്ചുതന്നു. പിന്നീട് ഇങ്ങിനെ പറഞ്ഞു:- “ഈ മന്ത്രം ജപിച്ച് ഇഷ്ടദേവനെ ധ്യാനിച്ചാൽ അദ്ദേഹം പ്രത്യക്ഷനായിത്തീരും. ഓരോ സ്ത്രീയും ഉള്ളഴിഞ്ഞ് ആശിക്കുന്നകാര്യം ഈ മന്ത്രങ്ങളെക്കൊണ്ട് സഫലമായിത്തീരുന്നതാണ്.”

കണ്ണൻ:- പിന്നീട് എന്തുണ്ടായി?

കുന്തി:- അന്നു ഞാൻ ഒരു കന്യകയായിരുന്നു. സ്ത്രീഹൃദയം എന്തിനാണ് ആഗ്രഹിക്കുന്നതെന്നകാര്യം എനിക്ക് റിവുണ്ടായിരുന്നില്ല. പക്ഷേ എന്റെ ഉൽക്കണ്ഠ

വർഷിച്ചു. ഒരു മന്ത്രം ജപിച്ച് ഞാൻ സൂര്യഭഗവാനേ വിചാരിച്ചു.

കണ്ണൻ:-എന്നിട്ടെന്താണായി?

കുന്തി:-തേ ജോ രൂ പി യാ യ സൂര്യഭഗവാൻ എന്നിങ്ങനെ പ്രത്യക്ഷനായി. എന്നാൽ എനിക്കൊന്നുംതന്നെ മനസ്സിലായില്ല. ഹൃദയത്തിൽ ഒരു കൊടുങ്കാറ്റിടിക്കുന്നുണ്ടായിരുന്നു. സൂര്യഭഗവാൻ തന്നെ ഓർമ്മിച്ചതെന്തിനാണ് എന്ന് എന്നോട് ചോദിച്ചു. അങ്ങ് മടങ്ങി പൊയ്ക്കൊള്ളുക എന്ന് ഞാൻ മറുപടിയും പറഞ്ഞു. ഞാൻ ഒരു കന്യകയായിരുന്നുവെന്ന് പറഞ്ഞുവല്ലോ. നല്ല ചോരത്തിളപ്പുള്ള കാലമായിരുന്നു അത്. അംഗങ്ങളെല്ലാം കഴയുന്നതുപോലെ എന്നിങ്ങനെ തോന്നി. ഞാൻ സൂര്യഭഗവാനോട് താണുകേണവേക്ഷിച്ചു:-“ഞാൻ ഒരു കന്യകയാണ്. ലോകം എന്നെപ്പറ്റി ചീത്തപ്പേരു പറയും.” പക്ഷേ അതുകൊണ്ടൊന്നും കാര്യമുണ്ടായില്ല. എന്റെ മനസ്സിനെ എന്നിങ്ങനെ നിയന്ത്രിക്കുവാൻ കഴിഞ്ഞില്ല. ഞാൻ ആഗ്രഹിക്കാതെത്തന്നെ സൂര്യഭഗവാന്റെനേരെ എന്റെ മനസ്സ് ആകൃഷ്ടമായി.

കണ്ണൻ:-അതിനുശേഷം എന്തു സംഭവിച്ചു?

കുന്തി:-അതിൽപ്പിന്നെ ഒമ്പതുമാസങ്ങൾ ഒമ്പതു നീണ്ട യുഗങ്ങളെപ്പോലെ ഞാൻ കഴിച്ചുകൂട്ടി. പുറത്തിറങ്ങാനോ അന്യരുടെ മുഖത്ത് നോക്കുവാനോ എന്നിങ്ങനെ സാധിച്ചില്ല. ലജ്ജ അത്രയധികമുണ്ടായിരുന്നു. അങ്ങിനെ ഒരുദിവസം ഞാൻ പ്രസവിച്ചു. നിന്റെ ഈ കവചകണ്ഡലങ്ങൾ അന്ന് എത്ര മനോഹരമായിരുന്നുവെന്നോ! അവ എത്രകണ്ടാലും എന്നിങ്ങനെ മതിവന്നിരുന്നില്ല.

കണ്ണൻ:-അതിൽപ്പിന്നെ നിങ്ങൾ എന്താണ് ചെയ്തത്?

കുന്തി:-പിന്നീട് നിന്നെ ഞാൻ ഒരു പട്ടിത് പൊതിഞ്ഞ് പെട്ടിയിൽവെച്ചു. ഞാൻ കണ്ണ് ഇറക്കെ ചിമ്മി. ഭൂത പെട്ടിയടച്ചു.

കണ്ണൻ:-എന്നിട്ട്?

കുന്തി:-അങ്ങിനെ ഞാനും നീയും തമ്മിലുള്ള ബന്ധം അവസാനിച്ചു. നിന്റെ അമ്മയുടെ സ്ഥാനം രാധ ഏറ്റെടുത്തു.

കണ്ണൻ:-ഇനി ഞാൻ എന്തുവേണമെന്നാണ് പറയുന്നത്?

കുന്തി:-മകനേ, നിന്നോട് ഞാൻ ഒരപേക്ഷയു മാർന്നു വന്നതാണ്.

കണ്ണൻ:-അത് എന്താണെന്ന് പറയൂ.

കുന്തി:-എനിക്ക് ഒരേ ഒരാഗ്രഹമേയുള്ളൂ. എന്റെ അടുത്തേയ്ക്ക് നീ തിരിച്ചു വരണം. എന്നെ അമ്മ എന്നു വിളിക്കണം.

കണ്ണൻ:-കുന്തി! നിങ്ങൾക്കിതു പറയുവാൻ ലജ്ജ തോന്നുന്നില്ലേ? സ്വന്തം മകനെ നദിയിൽകൂട ഒഴുക്കിവിടുവാൻ മടിക്കാത്ത സ്ത്രീയാണ് ഇന്ന് അമ്മയാവാൻ ആഗ്രഹിക്കുന്നത്. ഇത് വിഹിതമാണെന്ന് തോന്നുന്നുണ്ടോ?

കുന്തി:-മകനേ കണ്ണാ, അങ്ങിനെ പറയരുത്. സ്ത്രീജീവിതത്തെപ്പറ്റി നിനക്ക് യാതൊന്നുംതന്നെ അറിഞ്ഞുകൂടാ.

കണ്ണൻ:-ദുർമ്മാഗ്നത്തെ അ വ ലം ബിജ്ജുവാൻ നിങ്ങളോടുപദേശിച്ചത് ആരാണ്?

കുന്തി:-കന്യകയുടെ ജീവിതമെന്തെന്ന് നിനക്കു നഭവമില്ല. അക്കാലത്തുണ്ടാകുന്ന മനുശ്യാഞ്ചല്യത്തെ നീ അ ന ഭ വി ചി ടി ടില്ല. മനുഷ്യമനസ്സ് ഏറ്റവുമധികം ചഞ്ചലമായിത്തീരുന്ന ഒരു കാലമാണത്! അതിനെപ്പറ്റി ഞാൻ എങ്ങിനെയാണ് വിവരിയ്ക്കേണ്ടത്?

കണ്ണൻ:-അതു ശ രി ത നെ. കഴിഞ്ഞതെല്ലാം ശരിയാണെന്ന് കരുതുകയും ചെയ്യുക. പക്ഷേ എന്നെ ഉപേക്ഷിച്ച് ജ്ഞാതാൻ നിങ്ങൾക്ക് എന്തധികാരമാണുണ്ടായിരുന്നത്? ഒരു അമ്മ സ്വന്തം കുട്ടിയെ വളർത്താതെ ഉപേക്ഷിക്കുകയാണെങ്കിൽ അമ്മയായിരിപ്പാൻ അവൾക്ക് അധികാരമില്ല.

കുന്തി:-മകനേ, നീ പറയുന്നത് വാസ്തവമാണ്. എന്നാൽ ഒരു സ്ത്രീ അമ്മയാകുന്നത് അവളുടെ ബുദ്ധി ശക്തിയുടെ സഹായത്തോടുകൂടിയല്ല. ഹൃദയത്തിന്റെ കമ്പനമാണ്. ജീവികൾക്കിതിന് പ്രേരണ നൽകുന്നത്. മാതാപിതാക്കൾ, ധർമ്മം, അവകാശം, വികാസം മുതലായ കാര്യങ്ങളെല്ലാം പിന്നീടുണ്ടാകുന്നതാണ്.

കണ്ണൻ:-എന്നാൽ നിങ്ങൾ എന്നെ ഉപേക്ഷിച്ചത് എങ്ങിനെ മറക്കാൻ കഴിയും?

കുന്തി:-മകനേ, അത് മറക്കുവാൻ കഴിയുന്ന ഒന്നല്ല. പക്ഷേ സമുദായത്തെയാണ് അതിന് കുറ്റപ്പെടുത്തേണ്ടത്. സമുദായം അത്തരം തെറ്റുകളെ ഒരിക്കലും പൊറുക്കുകയില്ല. മാത്രമല്ല മുറിയിൽ ഉപ്പു തേക്കുകയും ചെയ്യും. അതുകൊണ്ടാണ് എന്നെപ്പോലുള്ള അമ്മമാക്ക്

തെറ്റായ മാറ്റം സ്വീകരിക്കേണ്ടി വരുന്നത്. ഇത്തരം തെറ്റുകൾ വരാതിരിക്കാൻ സമുദായം വേണ്ട പ്രതിവിധികൾ ചെയ്യേണ്ടതാണ്. അഥവാ തെറ്റുകൾ വന്നു പോയാൽ വിവേകപൂർവ്വം അവയെ നേരിടുവാൻ സമുദായത്തിന് കഴിയണം. അങ്ങിനെ ചെയ്താൽ സമുദായത്തിൽ രഹസ്യമായി നടന്നു കൊണ്ടിരിക്കുന്ന നിരവധി പാപങ്ങൾ ഇല്ലാതായിത്തീരുമെന്നാണ് എനിക്ക് തോന്നുന്നത്.

കണ്ണൻ:- എന്നാൽ നിങ്ങൾ എനിക്ക് എത്ര വലിയൊരു ദോഷമാണ് ചെയ്തിട്ടുള്ളത്? ക്ഷത്രിയനായി ജനിച്ച എന്നെ സൂതപുത്രനെന്നാണ് എല്ലാവരും വിളിക്കുന്നത്. അത് നിങ്ങൾ ചെയ്ത പാപം കൊണ്ടാണ്.

കുന്തി:- അതു ഞാൻ സമ്മതിക്കുന്നു. അതിന് എനിക്ക് വളരെ വേദനയുണ്ടുതാനും. പാണ്ഡവന്മാരുടെയും കൌരവന്മാരുടെയും അഭ്യാസങ്ങൾ നടന്നുകൊണ്ടിരിക്കുമ്പോൾ നീ അജ്ഞനനെ ദ്രവ്യയുദ്ധത്തിന് ക്ഷണിച്ചു. കൃപാചാര്യനും ഭീമനും നിന്റെ വംശത്തേയും ഗോത്രത്തേയുംപറ്റി ചോദിയ്ക്കുകയുണ്ടായി. നീനെ നീചനെന്നു് അവർ വിളിച്ചു. അപ്പോൾ ഞാൻ ബോധരഹിതയായിത്തീർന്നു. ഒരുപക്ഷെ ഇത് നീ അറിഞ്ഞിരിക്കുകയില്ല. ഔരൂപദിയുടെ സ്വയംവര വേളയിൽ നീ വില്ലു കലയ്ക്കുവാൻ പുറപ്പെട്ടപ്പോൾ 'ഞാൻ സൂതപുത്രനെ വരിയ്ക്കുന്നതല്ല' എന്നാണ് ഔരൂപദി പറഞ്ഞത്. ഈ വർത്തമാനം സഹദേവൻ എന്നോടു പറയുകയുണ്ടായി. ആ സമയത്ത് എന്റെ മനസ്സ് പൊരിഞ്ഞതിനെപ്പറ്റി നിനക്കെന്തറിയാം! മകനേ, എന്റെ കർമ്മദോഷംകൊണ്ട് നിനക്ക് സൂതപുത്രനാകേണ്ടിവന്നു.

എന്നാൽ ഇന്ന് നീ എല്ലാം മറക്കണം. എന്റെ ഒന്നിച്ചു വാണം.

കണ്ണൻ:-കുന്തി, നിങ്ങൾ പറയുന്നത് കേൾക്കേണ്ടല്ലോ എനിക്കു മനസ്സിലാകുന്നുണ്ട്. ഇന്ന് എന്റെ ജീവിതത്തിലുണ്ടായിരുന്ന കോപാഗ്നി കെട്ടടങ്ങുന്നതായി എനിക്ക് തോന്നുന്നു. പക്ഷെ നിങ്ങളുടെ ഒന്നിച്ചു ജീവിക്കുന്നകാര്യം സാധ്യമാവുകയില്ല. രാധ ഒരമ്മയേപ്പോലെ സ്നേഹിച്ചാണ് എന്നെ വളർത്തിയത്. സുത വർഗ്ഗത്തിൽ നിന്നാണ് ഞാൻ വിവാഹം ചെയ്തത്. അതിൽനിന്ന് എനിക്ക് സന്താനങ്ങളും ജനിച്ചിട്ടുണ്ട്. അങ്ങിനെയുള്ള സ്നേഹബന്ധത്തെ മുഴുവൻ ഉപേക്ഷിച്ചു കുന്തിപുത്രനായിത്തീരുക എന്നത് എന്നെ സംബന്ധിച്ചേടത്തോളം അസാധ്യമായ ഒരു കാര്യമാണ്.

കുന്തി:-മകനേ, അങ്ങിനെ പറയരുത്. നിന്റെ രാധയുടെ കാൽ പിടിക്കുവാൻ ഞാൻ ഒരുക്കമാണ്. ദ്രൗപദിയെപ്പോലെ നിന്റെ പത്നിയേയും പുത്രവധുവായി ഞാൻ കരുതിക്കൊള്ളാം. യുധിഷ്ഠിരന്റെ ജ്യേഷ്ഠനാണ് നീ. പാണ്ഡവന്മാർ അഞ്ചുപേരും നിന്നെ ബഹുമാനിക്കും. യുദ്ധാനന്തരം ഭാരതവർഷത്തിലെ രാജാവായി നിന്നെ അഭിഷേകം ചെയ്യുകണ്ടാൽ മാത്രമേ എനിക്ക് സന്തോഷമുണ്ടാവുകയുള്ളൂ. നീ രാജാവാകുന്നതിനുവേണ്ടി ജനിച്ചിട്ടുള്ളവനാണ്.

കണ്ണൻ:-കുന്തി, നിങ്ങൾ പറയുന്ന കാര്യങ്ങളെല്ലാം വളരെ നന്നായി തോന്നാമെങ്കിലും എനിക്ക് അതിൽ ലേശംപോലും താല്പര്യമില്ല. ഭാരതവർഷത്തിലെ രാജാവ് ഒന്നുകിൽ യുധിഷ്ഠിരനാവും; അല്ലെങ്കിൽ ദുര്യോധനനാവും.

കുന്തി:-അതൊരിക്കലും വയ്യ. യുധിഷ്ഠിരൻ നിന്റെ അടുത്തുനിന്ന് നിന്നെ സേവിക്കണമെന്നാണ് ഞാൻ ആഗ്രഹിക്കുന്നത്. നിന്നെപ്പോലെയും അജ്ഞനനെപ്പോലെയുമുള്ള വീരന്മാർ എന്റെ പുത്രന്മാരായിരിക്കുന്നേടത്തോളം കാലം ദുര്യോധനന് രാജ്യം കിട്ടുകയില്ലെന്നുള്ളതും തീർച്ചയാണ്.

കണ്ണൻ:-ക്ഷമിക്കണം. സ്വാർത്ഥം വശഗയായി നിങ്ങൾഎന്നെ അധർമ്മമാഗ്നത്തിൽകൂടി കൊണ്ടുപോകുവാൻ ആഗ്രഹിക്കുന്നു. ഹസ്തിനപുരത്തിലെ ജനങ്ങൾ മുഴുവൻ എന്നെ സുതപുത്രനെന്ന് വിളിച്ച് നിന്ദിച്ച അവസരത്തിൽ ദുര്യോധനൻ എനിക്ക് അംഗരാജപട്ടം നല്കി. ഭീഷ്മൻ, വിദൂരൻ, ദ്രോണൻ തുടങ്ങിയ മഹാത്മാക്കൾ പോലും എന്നെ കാക്കയെന്ന് വിളിച്ച് അപമാനിച്ചപ്പോൾ ദുര്യോധനൻ എനിക്ക് സഹായഹസ്തം നീട്ടുകയും എന്നെ പരമമിത്രമായി കരുതുകയും ചെയ്തു. യുദ്ധം വേണമോ വേണ്ടയോ എന്ന കാര്യത്തെക്കുറിച്ച് ആലോചനയും തീരുമാനവും നടന്ന സന്ദർഭത്തിൽ എന്റെ മൈത്രിബന്ധത്തെ അസ്സദിച്ചാണ് ശ്രീകൃഷ്ണനെ ദുര്യോധനൻ മടക്കി അയച്ചതും യുദ്ധം ചെയ്യാമെന്ന തീരുമാനത്തിൽ എത്തിച്ചേർന്നതും. അങ്ങിനെയുള്ള ദുര്യോധനനെ ഉപേക്ഷിച്ച് ഞാൻ നിങ്ങളുടെ പക്ഷത്തിൽ ചേരുകയാണെങ്കിൽ അത് നിങ്ങൾക്കുതന്നെ ശോഭനമായിട്ടുള്ളതാണോ? സ്വാർത്ഥംകൊണ്ട് അന്ധയായിപ്പോയിരിക്കുന്ന നിങ്ങൾ, അതുകൊണ്ടാണ് ഇങ്ങിനെയെല്ലാം പറയുന്നത്. ശ്രീകൃഷ്ണൻ ഒരു പക്ഷെ അജ്ഞനനുമായി വേർപിരിഞ്ഞേക്കാം. അത്രപോലും ദുര്യോധനനെ ഉപേക്ഷിക്കുവാൻ ഞാൻ തെയ്യാറാവുകയില്ല.

കുന്തി:-അപ്പോൾ നീ എന്നെ ഇങ്ങിനെ നിരാശപ്പെടുത്താനാണ് ഭാവം, അല്ലേ.

കണ്ണൻ:-മറുമാറ്റങ്ങൾ ഞാൻ കാണുന്നില്ല.

കുന്തി:-വേണമെങ്കിൽ മാറ്റങ്ങൾ പലതുമുണ്ട്. പക്ഷേ നീ അപയേപ്പറി ചിന്തിക്കുന്നില്ലെന്നുമാത്രം. യുദ്ധത്തിൽ സ്വന്തം സഹോദരന്മാരെ നീ നിന്റെ കൈകളെക്കൊണ്ട് കൊല്ലും. അപ്പോൾ - എന്റെ മനസ്സ് അതെങ്ങിനെ സഹിക്കും? യുധിഷ്ഠിരനെ കൊല്ലുവാൻ നിനക്കു കൈ പൊങ്ങുമോ? എന്റെ കോമളകുമാരന്മാരായ നക്ഷത്രസഹദേവന്മാരെ നീ കൊല്ലുകയില്ലേ? കണ്ണാ, അല്ല മൊന്നും ആലോചിച്ചുനോക്കൂ! നിനക്കിതെല്ലാം ചെയ്യാൻ കഴിഞ്ഞെന്നുവരും. പക്ഷേ നിങ്ങളെ എല്ലാവരെയും പ്രസവിച്ച ഈ കുന്തിയുടെ കഥ എന്തായിരിക്കുമെന്ന് നീ ആലോചിച്ചിട്ടുണ്ടോ?

കണ്ണൻ:-യുദ്ധത്തിന്റെ കാര്യമാണത്. ക്ഷത്രിയന്മാർ അങ്ങിനെയുള്ള കാര്യങ്ങളെപ്പറ്റി ഒരിക്കലും ഭയപ്പെടാറില്ല.

കുന്തി മുമ്പോട്ടുവന്ന് മുട്ടുകുത്തിയിരുന്ന് കണ്ണന്റെ കാൽമുട്ട് പിടിച്ചുകൊണ്ട് പറഞ്ഞു. “മകനേ, എന്റെ നേക്ക് ഒന്നു നോക്കുക. നിന്റെ അടുത്തു നില്ക്കുന്നത് ആരാണ്? അത് നിനക്കറിയുമോ?”

കണ്ണൻ:-നിങ്ങൾ കുന്തിദേവിയാണ്.

കുന്തി:-നീ എന്നെ പേർപറഞ്ഞല്ലാതെ വിളിക്കുന്നില്ലല്ലോ! ഞാൻ നിന്റെ ആരുമല്ലേ? യുദ്ധത്തിൽ സ്വന്തം സഹോദരന്മാരെ യെല്ലാം കൊല്ലുന്നതിനു

മുമ്പായി ഇവിടെവെച്ച് എന്നെ കൊന്നുകളയുക. പിന്നെ എനിക്കു കാണേണ്ടിവരികയില്ലല്ലോ. നിന്റെ ധന്യാധർമ്മങ്ങൾ, മൈത്രിബന്ധം, ക്ഷത്രിയത്വം എന്നിവയെല്ലാം ഈ അമ്മയുടെ മുമ്പിൽ വെച്ചാണല്ലോ നീ കാണിക്കുന്നത്. അമ്മയുടെ കണ്ണുനീരിന് ഇവയെയെല്ലാം കഴുകിക്കളയുവാനുള്ള കരുത്തുണ്ടെന്ന് നിനക്കറിയാകയില്ല. കണ്ണാ, എന്നെ ഒന്ന് നോക്കൂ. മുകളിൽ നിന്റെ പിതാവ് ഇരിക്കുന്നുണ്ട്. ആ പിതാവിനെ സാക്ഷിയാക്കിക്കൊണ്ടാണ് ഞാൻ നിന്നോട് ആവശ്യപ്പെടുന്നത്. യുദ്ധത്തിൽ പാണ്ഡവന്മാരെ കൊല്ലുകയില്ലെന്ന് നീ വാക്കു തരണം.

കുന്തിയുടെ കണ്ണുകൾ നിറഞ്ഞു. കണ്ണൻ നിശ്ശബ്ദനായിത്തീർന്നു.

കുന്തി:-കണ്ണാ, പറയൂ; മറുപടി പറയൂ.

കണ്ണൻ:-കുന്തി, എന്നെ ഇവിടെനിന്ന് പോകാൻ സമ്മതിക്കണം.

കുന്തി:-അങ്ങിനെ പോകാൻ സമ്മതിക്കില്ല. അമ്മയ്ക്ക് ഇത്രയും തുച്ഛമായ ഒരു ഭിക്ഷ നല്ലിയതിനു ശേഷം പോയാൽ മതി.

കണ്ണൻ:-ഞാൻ നക്ഷത്ര സഹദേവന്മാരെയും ഭീമനേയും കൊല്ലുകയില്ലെന്ന് വാക്കു തരുന്നു.

കുന്തി:-ഭീമനേയോ? ഭീമനും നീയുമായി എത്ര അന്തരമുണ്ട്! തടിയനായതുകൊണ്ട് ഭീമൻ കേമനാണ് എന്നാണോ വിചാരം? ഭീമൻ വാരിവലിച്ച് കുറെയെല്ലാം പ്രവർത്തിക്കുമെന്നുമാത്രം. അങ്ങിനെയുള്ള ഒരാളെ

കൊല്ലുന്നതിന്ന് നിനക്കിഷ്ടമുണ്ടാവുകയില്ല. കാരണം ഭീമന് നിന്റെ വിദ്യ അറിയുകയില്ലല്ലോ.

കണ്ണൻ:-കുന്തി! കുന്തി! ഇനിനിതുക. എന്റെ മനസ്സ് ത്വന്റെ അസ്വസ്ഥമായിരിക്കുന്നു. യുദ്ധത്തിൽ യുധിഷ്ഠിരനേയും ഞാൻ കൊല്ലുകയില്ലെന്ന് അവസാനമായി പറയുന്നു; ഇനി നിങ്ങൾ പോകണം. ഇതിലധികം കണ്ണനോട് ആവശ്യപ്പെടരുത്.

കുന്തി:-മകനേ, എനിക്ക് മിക്കവാറും തൃപ്തിയായി. പക്ഷേ എന്റെ അപേക്ഷ ഇപ്പോഴും അപൂർണ്ണമായിരിക്കുകയാണ്. അജ്ജനനേ കൊല്ലരുതെന്ന് അപേക്ഷിക്കുവാൻ പോകുകയായിരുന്നു ഞാൻ.

കണ്ണൻ:-ഇതാണ് ആവശ്യമെങ്കിൽ നിങ്ങൾ സ്വന്തം കൈ കൊണ്ട് എന്നെ വധിച്ചു കളയണം. അതാണ് നല്ലത്. അജ്ജനനെ കൊല്ലാതിരിക്കുന്നതിന്ന് വാക്കു തരിക എന്നത് എന്നെ സംബന്ധിച്ചേടത്തോളം ആത്മഹത്യയ്ക്കു തുല്യമാണ്. രണ്ടു ദിവസങ്ങൾക്കുശേഷം ഉണ്ടാകുന്ന യുദ്ധം പാണ്ഡവന്മാരും കൗരവന്മാരും തമ്മിലുള്ളതായിരിക്കുകയില്ല. ഞാനും അജ്ജനനും തമ്മിലുള്ളതായിരിക്കും. ദുര്യോധനൻ യുദ്ധത്തിന്ന് തെയ്യാറായത് എന്നെ വിശ്വസിച്ചിട്ടാണ്. നിങ്ങൾ പറയുന്നതുപോലെ ഞാൻ ചെയ്യുന്നതിൽ ഭേദം ആത്മഹത്യ ചെയ്യുകയാണ്. കുന്തി, ഇനി എന്നോടൊന്നും പറയരുത്. നിങ്ങൾ പോകണം.

കുന്തി:-എന്നാൽ അങ്ങിനെയാകട്ടെ. നിന്നെ കൂട്ടിക്കൊണ്ടുപോകാനും അങ്ങിനെ അഞ്ചിനു പകരം ആറു പാണ്ഡവന്മാരാകുവാനും വേണ്ടിയാണ് ഞാൻ

ഇങ്ങോട്ടുവന്നത്. എന്നാൽ അഞ്ചിൽ നാലെണ്ണമായി കുറഞ്ഞു എന്ന വാർത്തയുമായിട്ടാണ് തിരിച്ചു പോകുന്നത്. ശരി മകനേ, പുത്രന്മാർ മാതാക്കളെ സന്തോഷിപ്പിക്കേണ്ടത് ഇപ്രകാരം തന്നെയാണ്.

കണ്ണൻ:-എന്നാൽ അല്പം നില്ക്കൂ. ഒരു കാര്യവും കൂടി പറയാനാണ്. യുദ്ധത്തിൽ അജ്ജനൻ കൊല്ലപ്പെട്ട കയാണെങ്കിൽ കണ്ണൻ പാണ്ഡവന്മാരുടെ കൂട്ടത്തിൽ ചേരും. എന്നാൽ അതിനെപ്പറ്റി ചിന്തിച്ചിട്ട് കാര്യമുണ്ടെന്ന് തോന്നുന്നില്ല. കാലത്തിന്റെ പുതപ്പു നീക്കി നോക്കുമ്പോൾ കാണുന്നത്, ശ്രീകൃഷ്ണൻ സാരഥിയായിരിക്കുന്ന അജ്ജനൻ വിജയിക്കുമെന്നും ആയാളുടെ കൈ കൊണ്ട് എനിക്കു മരിക്കേണ്ടിവരുമെന്നുമാണ്. ഏതായാലും വരും ഫലം വഴിയിൽ തങ്ങില്ല. അജ്ജനൻ യുദ്ധക്ഷേത്രത്തിൽ മരിച്ചു വീഴുകയാണെങ്കിൽ ഞാൻ നിങ്ങളുടെതായിത്തീരും. ഞാൻ മരിക്കുകയാണെങ്കിൽ പിന്നെ ഒന്നുംതന്നെ പറയാനില്ലല്ലോ. പഞ്ചപാണ്ഡവന്മാർ ഒരിക്കലും ആറാവുകയില്ല. അതു തീർച്ചയാണ്. ശരി, ഇനി നിങ്ങൾക്കു പോകാം.

കുന്തി:-കണ്ണാ, ഒരു കാര്യം ചോദിക്കണമെന്നാണ്. ചോദിച്ചോടെ?

കണ്ണൻ:-അതിനെന്താണ് വിരോധം? സന്തോഷപൂർവ്വം ചോദിക്കണം.

കുന്തി:-ഇനാലെ ശ്രീകൃഷ്ണൻ നീ എന്താണ് വാക്കു കൊടുത്തത്?

കണ്ണൻ:-ശ്രീകൃഷ്ണനോ? ഒന്നുമില്ലല്ലോ! ശ്രീകൃഷ്ണൻ ഒരു രാജ്യതന്ത്രജ്ഞന്റെ വേഷത്തിലാണ് എന്റെ

അടുക്കൽ വന്നത്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ സംസാരം എന്റെ പ്രതീക്ഷകൾക്കു വളം നല്കി. ശ്രീകൃഷ്ണൻ രാജധികാരത്തിന്റെ പ്രലോഭനം എന്റെ നേക്ക് നീട്ടിക്കാണിച്ചു. അദ്ദേഹം സിംഹാസനം, ഐശ്വര്യം, സ്വർഗ്ഗം മുതലായ പലതും എനിക്ക് തരാമെന്നേറു. പക്ഷേ ദുര്യോധനനുമായിട്ടുള്ള എന്റെ മൈത്രിബന്ധത്തിന് മുമ്പിൽ ഇവയൊന്നുംതന്നെ യാതൊരു മുഖ്യവുമില്ലെന്ന വസ്തുത അദ്ദേഹം മനസ്സിലാക്കിയില്ല. കുന്തി, ഒരു കാര്യം പറയട്ടെ. നിങ്ങൾ ഇന്ന് എന്റെ വാക്കും കൊണ്ടാണ് മടങ്ങിപ്പോകുന്നത്. അതിന്റെ കാരണമെന്തെന്നറിയാമോ?

കുന്തി:-അറിഞ്ഞുകൂടാ. എന്താണെന്ന് പറയൂ.

കണ്ണൻ:-മാതാവിന്റെ രൂപത്തിൽ നിങ്ങൾ വിജയിച്ചിരിക്കുന്നു. ആദ്യത്തിൽ നിങ്ങളെ കണ്ടപ്പോൾ എനിക്ക് കഠിനമായ കോപമുണ്ടായി. പക്ഷേ, അതിന് നീണ്ടുനില്പുവാൻ കഴിഞ്ഞില്ല. കുന്തി; പ്രസവിച്ച ഒരമ്മയുടെ മനസ്സിൽ എത്രമാത്രം സ്നേഹമുണ്ടെന്ന് ഇന്നാണ് എനിക്ക് മനസ്സിലായത്. പാണ്ഡവന്മാരേയും കൗരവന്മാരേയും സന്ധിപ്പിക്കുവാൻ ശ്രീകൃഷ്ണൻ പകരം നിങ്ങളും ഗാന്ധാരിയുമായിരുന്നു പ്രവർത്തിച്ചിരുന്നതെങ്കിൽ ഈ യുദ്ധം ഉണ്ടാകുമായിരുന്നില്ലെന്ന് എനിക്ക് തോന്നുന്നു.

രാജ്യതന്ത്രജ്ഞന്മാർ എത്രതന്നെ സന്ധിയ്ക്കുവേണ്ടി ശ്രമിച്ചാലും അവരുടെ മനസ്സ് യുദ്ധംകൊണ്ടു മാത്രമേ തൃപ്തിപ്പെടുകയുള്ളൂ. തന്നിമിത്തം അവരിൽകൂടിലോകത്തിന് ശാന്തി ലഭിക്കുന്നതല്ല. മധുരവാക്കുകൾ പറയുന്ന അവരുടെ ഉദ്ദേശം വിഷലിപ്തമായിട്ടുള്ളതാണ്. ലോകത്തിലുള്ള അശാന്തിയും കൊടുങ്കാറ്റും ഒരു ദിവസം ശാന്തമായിത്തീരുകയാണെങ്കിൽ എന്തെല്ലാം ഉള്ള.

യോദ്ധാക്കളെക്കൊണ്ടും ശ്രീകൃഷ്ണനെപ്പോലുള്ള രാജ്യതന്ത്ര ജ്ഞന്മാരെക്കൊണ്ടും അല്ല അങ്ങിനെ സംഭവിക്കുന്നത്. പ്രസ്തുത കൊടുങ്കാറ്റും വിനാശവും അരാജകത്വവും വൈരഭാവവും എല്ലാം ഇല്ലാതാവുന്നത് ലോകത്തിലുള്ള മാതാക്കളെക്കൊണ്ടാണ്. ഇക്കാര്യം ഇന്നെന്നിങ്ങ് തികച്ചും വിശ്വാസമായി. ലോകത്തെ ഇത്തരം ഭയങ്കര യുദ്ധങ്ങളിൽനിന്ന് രക്ഷിക്കുവാൻ വീരന്മാരുടെയോ ചതുരന്മാരായ രാജ്യതന്ത്രജ്ഞന്മാരുടെയോ വലിയ വ്യാപാരികളുടെയോ കലാകാരന്മാരുടെയോ ആവശ്യമില്ല. ഒരു അമ്മ മാത്രം മതി അതിന്. പക്ഷേ ഇന്ന് അതുകൊണ്ടൊന്നും കാര്യമില്ല. യുദ്ധത്തിന്റെ പെരുമ്പറവാദ്യം മുഴങ്ങിക്കഴിഞ്ഞു. അന്തകൻ എല്ലാവരെയും വിളിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. കുന്തി, നിങ്ങൾ പോകൂ. നേരം വളരെയായി.

കുന്തി എഴുന്നേറ്റു. അവർ കണ്ണന്റെ നിറുകയിൽ ചുംബിച്ചു. കണ്ണൻ കുനിഞ്ഞുനിന്ന് കുന്തിയുടെ പാദങ്ങൾ തൊട്ട് തലയിൽവെച്ചു. അമ്മയും മകനും പരസ്പരം നോക്കിക്കൊണ്ട് വേർപിരിഞ്ഞു.

ആരും.

ദാനവീരൻ

കണ്ണൻ തന്റെ ലതാമണ്ഡലത്തിൽനിന്നു ജപിതുകയായിരുന്നു. ആ കാശത്തിൽ സൂര്യഭഗവാൻ തവിച്ചുകൊണ്ണിരിയ്ക്കുകയാണ്. ഒരു സേവകൻ വന്നു പറഞ്ഞു: - “മഹാരാജാവേ, ഒരു ബ്രാഹ്മണൻ അങ്ങയെ കാണുവാൻവേണ്ടി കാത്തുനില്ക്കുന്നു.”

കണ്ണൻ: - അദ്ദേഹത്തെ അകത്തേയ്ക്കു കൂട്ടിക്കൊണ്ടു വരിക.

അല്പസമയത്തിനുള്ളിൽ ബ്രാഹ്മണൻ കണ്ണന്റെ സമീപത്തെത്തി, കുറിയ ഒരു മനുഷ്യനാണ് ആയാൾ. കണ്ണുകൾ ചപലങ്ങളായിരുന്നു. പുണന്തൽ ധരിച്ചിട്ടുണ്ട്. കഴുത്തിൽ രുദ്രാക്ഷമാലയും കയ്യിൽ കമണ്ഡലവുമുണ്ട്.

കണ്ണൻ: - ദേവാ, ഇങ്ങോട്ടുവന്നാലും!

ബ്രാഹ്മണൻ: - കണ്ണാ!

കണ്ണൻ: - ദേവാ, അങ്ങയ്ക്ക് എന്തുവേണം?

ബ്രാഹ്മണൻ:-രാജൻ, ഞാൻ ആ വശ്യപ്പെടുന്നത് തരാമെന്ന് നിങ്ങൾ വാക്കുതരണം.

കണ്ണൻ:-ദേവാ, മദ്ധ്യാഹ്നംവരെ ഞാൻ ജപിതുക പതിവാണെന്ന് ഒരുപക്ഷേ അങ്ങ് മനസ്സിലാക്കിയിരിക്കുകയില്ല. ആ സമയത്ത് ഒരു ബ്രാഹ്മണൻ എന്റെ അടുക്കൽവന്ന് എന്താവശ്യപ്പെട്ടാലും ഞാനത് കൊടുക്കാറുണ്ട്.

ബ്രാഹ്മണൻ:-നിങ്ങളെപ്പറ്റി ഞാൻ അങ്ങിനെ കേട്ടിട്ടുണ്ട്. അതുകൊണ്ടാണ് നേരത്തേതന്നെ ഇങ്ങോട്ടുവന്നത്.

കണ്ണൻ:-ദേവാ, പറയൂ! അങ്ങയ്ക്കെന്തുവേണം?

ബ്രാഹ്മണൻ:-നിസ്സാരമായ ഒരു വശ്യമാണ് എന്നുള്ളത്. പക്ഷേ പറയുവാനൊരു മടി തോന്നുന്നു. സാധിക്കാതെ വന്നങ്കിലോ എന്ന ഭയമാണ് എന്നുള്ളത്.

കണ്ണൻ:-കണ്ണൻ വാശത്തലംചെന്നു ചെയ്യുന്ന ഒരാളാണെന്ന് അങ്ങയ്ക്കു സംശയമുണ്ടോ?

ബ്രാഹ്മണൻ:-ഉണ്ട്. ഞാൻ അങ്ങിനെ ഭയപ്പെടുന്നു.

കണ്ണൻ:-എന്നാൽ കണ്ണനെപ്പറ്റി അങ്ങ് മനസ്സിലാക്കിയിട്ടില്ലെന്നത്. കേൾക്കൂ, കണ്ണന്റെ പ്രതിജ്ഞയ്ക്ക് ഭാഗം വരുന്ന ദിവസം സൂര്യൻ ഉദിക്കുന്നത് പടിഞ്ഞാറു ഭാഗത്തായിരിക്കും. എന്തുതന്നെയായാലും അങ്ങ് പറഞ്ഞുകൊള്ളുക.

കണ്ണന്റെ ദ്രവനിശ്ചയവും ആത്മവിശ്വാസവും കണ്ടിട്ട് ബ്രാഹ്മണൻ അല്പം മടിച്ചു. ആവശ്യപ്പെടണമോ വേണ്ടയോ എന്ന ആ ലോചനയായി ആയാൾക്ക്. ആയാളെ സംശയാലുവായിക്കണ്ടപ്പോൾ കണ്ണൻ പറഞ്ഞു:—“അങ്ങ് ഒട്ടുംമടിഞ്ഞേണ്ട. എന്തുവേണമെങ്കിലും ആവശ്യപ്പെടണം.”

ബ്രാഹ്മണൻ:—കണ്ണാ, എന്നാൽ ഞാൻ പറയാം. നിങ്ങൾ നിങ്ങളുടെ ഈ കവചകുണ്ഡലങ്ങൾ എനിക്കു് അഴിച്ചുതരണം.

ഇത്രയും പറഞ്ഞതോടുകൂടി ബ്രാഹ്മണന്റെ മുഖം വിവർണ്ണമായിത്തീർന്നു. ആയാളുടെ ശരീരം മുഴുവൻ വിയർത്തു.

കണ്ണന്റെ മുഖത്ത് ഹാസ്യഭാവം സ്ഫുരിച്ചു. അദ്ദേഹത്തിനു് രോമാഞ്ചമുണ്ടായി. ദേഹത്തിൽനിന്നു് കവചകുണ്ഡലങ്ങൾ അഴിക്കുവാൻ തുടങ്ങി. പാമ്പ് വളയുരുന്നതുപോലെ കണ്ണൻ കവചകുണ്ഡലങ്ങൾ അഴിച്ചു ബ്രാഹ്മണനു് കൊടുത്തു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ശരീരം മുറിച്ചെട്ടു. രക്തം ഒഴുകുവാൻ തുടങ്ങി. ആകാശത്തിലുള്ള സൂര്യഭഗവാൻ കാർമ്മേഘത്തിനുള്ളിൽ ചെന്നൊളിച്ചു. മണ്ഡപത്തിലെ പക്ഷികൾ സന്തോഷശബ്ദം മുഴക്കി. ലതകൾ പുഷ്പവൃഷ്ടി ചെയ്തു.

കണ്ണൻ:—ദേവാ, അങ്ങ് ഈ കവചകുണ്ഡലങ്ങളെ സ്വീകരിച്ചാലും!

നഗ്രശിരസ്സ്കനായ ബ്രാഹ്മണൻ അതു രണ്ടും വാങ്ങി. ആയാൾ യാതൊന്നും പറയാതെ പുറപ്പാടായി.

അല്പദൂരം നടന്നിട്ട് ആയാൾ അവിടെനിന്നു. വീണ്ടും മടങ്ങി കണ്ണന്റെ സമീപത്തേയ്ക്കുവന്നു.

കണ്ണൻ:-ദേവാ, എന്താണ് മടങ്ങിവന്നത്? വേറെ വല്ല ആഗ്രഹവുമുണ്ടോ?

ബ്രാഹ്മണൻ:-പടിവാതിൽ അടച്ചിട്ടുണ്ടെന്ന് തോന്നുന്നു.

കണ്ണൻ:-ഇല്ലല്ലോ. തുറന്നു കിടക്കുന്നതുപോലെയാണ് എനിക്കു തോന്നുന്നത്. അങ്ങയെ ആരും തട്ടുകകയില്ല. നിശ്ശങ്കം പോകണം.

ബ്രാഹ്മണൻ രണ്ടടി നടന്ന് വീണ്ടും അവിടെനിന്നു. കണ്ണൻ ചോദിച്ചു:-“ദേവാ, അങ്ങ് വീണ്ടും നിന്നതെന്താണ്? അങ്ങയ്ക്ക് ഇനിയും എന്തോ ആഗ്രഹമുള്ളതുപോലെ തോന്നുന്നുവല്ലോ.”

ബ്രാഹ്മണൻ:-രാജൻ! എന്റെ കാലുകൾക്ക് മുമ്പോട്ടു പോകുവാനുള്ള ശക്തി കിട്ടുന്നില്ല.

കണ്ണൻ:-ദേവാ, അങ്ങയ്ക്ക് പോകേണ്ടസ്ഥലത്ത് അങ്ങയെ എന്റെ രഥം കൊണ്ടുചെന്ന് വീട്ടുന്നതാണ്.

കണ്ണൻ രഥം കൊണ്ടുവരുവാൻ സേവകനോട് ആജ്ഞാപിച്ചു. രഥം അവിടെ എത്തി. പക്ഷേ ബ്രാഹ്മണൻ നിന്ന സ്ഥലത്തുനിന്ന് അനങ്ങിയില്ല.

കണ്ണൻ:-ദേവാ, വത്ര, രഥത്തിൽ കയറു

ബ്രാഹ്മണൻ രഥത്തിനനേരെ പോകുന്നതിനു പകരം കണ്ണന്റെ അടുക്കലേയ്ക്കാണ് പോയത്. ആയാൾ അവിടെ നില്പായി.

കണ്ണൻ:-ദേവാ, അങ്ങ് പോകാത്തതെന്താണ്? ഇനി എന്തുവേണം?

ബ്രാഹ്മണൻ:-ഒരപേക്ഷ കൂടിയുണ്ട്. നിങ്ങൾ എന്നോട് എന്തെങ്കിലും ആവശ്യപ്പെടണം.

കണ്ണൻ:-എനിക്ക് അങ്ങയുടെ അനുഗ്രഹം മാത്രമുണ്ടായിരുന്നാൽ മതി.

ബ്രാഹ്മണൻ:-മകനേ, നിനക്കെന്നേ മനസ്സിലായോ?

കണ്ണൻ:-ഉവ്വ്. അങ്ങയെ ഞാൻ മനസ്സിലാക്കിയിരിക്കുന്നു. അജ്ഞനന്റെ പിതാവായ ഇന്ദ്രനാണ് അങ്ങ്.

ബ്രാഹ്മണൻ:-കണ്ണാ, ഞാൻ ഇന്ദ്രനാണെന്ന് നീ എങ്ങിനെ അറിഞ്ഞു?

കണ്ണൻ:-അങ്ങ് അജ്ഞനന്റെ പിതാവാണ്. അപ്രകാരംതന്നെ സൂര്യഭഗവാൻ എന്റെ പിതാവുമാണ്. ഈ വസ്തുത അങ്ങയ്ക്കറിയാം. രാവു പകലും അങ്ങ് അജ്ഞനനെപ്പറ്റി ചിന്തിക്കുന്നു. അപ്രകാരംതന്നെ സൂര്യഭഗവാൻ എന്നേപ്പറ്റിയും ചിന്തിക്കുന്നുണ്ട്. അങ്ങ് ബ്രാഹ്മണവേഷംധരിച്ച് എന്റെ കവചകണ്ഡലങ്ങൾ കൊണ്ടുപോകാൻ വരുന്നുണ്ടെന്ന സൂചന ഇന്നലെ അദ്ദേഹം സ്വപ്നത്തിൽഎനിക്ക് നൽകുകയുണ്ടായി.

ബ്രാഹ്മണൻ:-കണ്ണാ, നീ എന്താണ് പറയുന്നത്? ഞാൻ ഇന്ദ്രനാണെന്നും ഇതെല്ലാം ഞാൻ അജ്ഞനനുവേണ്ടി കൊണ്ടുപോകുന്നതാണെന്നും നീ എങ്ങിനെയാണ് അറിഞ്ഞത്?

കണ്ണൻ:-എല്ലാം എനിക്കു സുര്യഭഗവാനിൽ നിന്നു് അറിവുകിട്ടി.

ഇന്ദ്രൻ:-എന്നിട്ടും ഇതെല്ലാം നീ എനിക്കു തന്ന തെത്തുകൊണ്ടാണ്? യുദ്ധത്തിൽ വിജയം വരിയ്ക്കാനുള്ള ആഗ്രഹം നിനക്കും ഉണ്ടായിരിക്കുന്നമല്ലോ!

കണ്ണൻ:-തീർച്ചയായും ഉണ്ട്. അതുകൊണ്ടുതന്നെ അങ്ങയുടെ അപേക്ഷ നിഷേധിയ്ക്കാമായിരുന്നു. പക്ഷേ ഞാൻ കണ്ണനാണ്. ജപിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുമ്പോൾ ആർ വന്നു് എന്താവശ്യപ്പെട്ടാലും കൊടുക്കുമെന്ന് ഞാൻ പ്രതിജ്ഞ ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. എന്റെ പ്രതിജ്ഞയ്ക്ക് ഒരിക്കലും ഭംഗം വരാൻ പാടില്ല.

ഇന്ദ്രൻ:-സുര്യഭഗവാൻ നിന്നെ തടയുകയുണ്ടായില്ലേ?

കണ്ണൻ:-അദ്ദേഹം തടഞ്ഞിരുന്നു. അജ്ജനനനുവേണ്ടി അങ്ങ് വളരെ ക്ലേശിയ്ക്കുന്നു. കപടവേഷം ധരിയ്ക്കുന്നു. കളവു പറയുന്നു. അതുകൊണ്ട് പിതൃഹൃദയത്തെ പ്പറ്റി എന്നേക്കാൾ നന്നായി അങ്ങ്ങ് അറിയാമെന്ന് വ്യക്തമാണല്ലോ.

ദേവേന്ദ്രൻ കണ്ണന്റെ കാലു പിടിച്ചുകൊണ്ട് പറഞ്ഞു:-“കണ്ണാ, കണ്ണാ! നീ തികച്ചും അഭിവന്ദ്യനാണ്. നിന്റെ മുമ്പിൽ നിന്നുകൊണ്ട് നിന്നിൽനിന്നു് പ്രസരിയ്ക്കുന്ന തേജസ്സിനേ സഹിപ്പാനുള്ള ശക്തി എനിക്കില്ല.”

കണ്ണൻ:-അങ്ങ് സുഖമായി പോയാലും. രഥം തെയ്യാറായി നില്ക്കുന്നു.

ഇന്ദ്രൻ:-കണ്ണാ, എന്റെ കാല് വേദനിക്കുന്നുണ്ടെന്നും അതുകൊണ്ടാണ് ഞാൻ പോകാതിരുന്നതെന്നും ആണോ നീ കരുതിയത്? പുറത്തുള്ള വാതിൽ അടച്ചതുകൊണ്ട് ഞാൻ ഇവിടെ നിന്നതാണെന്ന് നീ വിചാരിച്ചുവോ? എന്നാൽ എന്റെ അന്തർഭാഗത്തുള്ള കവാടമായിരുന്നു അടഞ്ഞിരുന്നത്. അതിപ്പോൾ തുറക്കുകയും ചെയ്തു.

കണ്ണൻ:-എന്നാൽ അങ്ങ് എന്തുകൊണ്ട് പോകുന്നില്ല?

ഇന്ദ്രൻ:-എങ്ങിനെയാണ് പോകേണ്ടത്? ഈ കവചകുണ്ഡലങ്ങൾ അഴിച്ച് വാങ്ങിയതിനുശേഷം എന്റെ ഹൃദയത്തിൽ ഒരു വലിയ ഭാരമുള്ളതായി തോന്നുന്നു. നിനക്കതിനേപ്പറ്റി എന്തറിയാം? ഒരാളുടെ ജീവിതം മുഴുവൻ തകർത്തുകൊണ്ട് പോകുന്നത് എത്ര പ്രയാസമേറിയ ഒരു കൃത്യമാണ്! ഇതിനേപ്പറ്റി അറിയണമെങ്കിൽ എന്റെ മനസ്സിനുള്ളിൽ കടന്നു നോക്കണം. ദൈത്യന്മാരെ നിഗ്രഹിക്കുന്ന ഇന്ദ്രൻ ഒരടിപോലും നടക്കുവാൻ വയ്യാതെ ദുർബ്ബലനായി തീർന്നിരിക്കുകയാണ്.

കണ്ണൻ:-ദേവരാജൻ! എന്നെ ലജ്ജിതനാക്കരുത്.

ഇന്ദ്രൻ:-കണ്ണാ, ഒരു കാര്യം ചോദിച്ചു കൊള്ളട്ടെ?

കണ്ണൻ:-അതിനെന്താണ് വിരോധം?

ഇന്ദ്രൻ:-കവചകുണ്ഡലങ്ങൾ അഴിക്കുന്ന സമയത്ത് നിന്റെ മനസ്സിൽ ലേശംപോലും സങ്കോചമുണ്ടായിരുന്നില്ലേ?

കണ്ണൻ:- എങ്ങിനെ സങ്കോചമുണ്ടാവാനാണ്? സങ്കോചമുണ്ടെങ്കിൽത്തന്നെ അത് അങ്ങയ്ക്കായിരിക്കുമല്ലോ. എനിക്കെന്തിന്? ഇന്ദ്രനേപ്പോലുള്ള ഒരു ദേവൻ ബ്രാഹ്മണവേഷം ധരിച്ച് എന്റെ ഗൃഹത്തിൽ യാചിക്കുവാൻ വരുന്നത് എന്നെ സംബന്ധിച്ചേടത്തോളം ഒരു മഹാ ഭാഗ്യമായിരിക്കുമെന്ന് ഞാൻ സൂര്യഭഗവാനോട് പറയുകയുണ്ടായി.

ഇന്ദ്രൻ:- കണ്ണാ, നീ പറയുന്നതു കേൾക്കുമ്പോൾ എന്റെ മനസ്സ് നീറുന്നു. ഈ കവചകണ്ഡലങ്ങൾ നഷ്ടപ്പെട്ടാൽ അജ്ജനനോട് എതിരിടുവാൻ പ്രാപ്തിയില്ലാത്തവനായിത്തീരുമെന്ന വിചാരം നിനക്ക് എന്തുകൊണ്ടാണ് ഉണ്ടാവാതിരുന്നത്? അങ്ങിനെ വിചാരിച്ചിട്ടെങ്കിലും നീ നിഷേധിച്ചില്ലല്ലോ.

കണ്ണൻ:- അജ്ജനനോട് ഞാൻ ഇന്നുതന്നെ യുദ്ധം ചെയ്യുവെന്നും അതിൽ അജ്ജനൻ പരാജിതനായെന്നും അങ്ങ് ധരിച്ചാൽ മതി. അജ്ജനന്റെ വിജയത്തിനുവേണ്ടി ദേവരാജനായ ഇന്ദ്രനേപ്പോലും എന്നേപ്പോലുള്ളവരോട് കവചകണ്ഡലങ്ങൾ യാചിക്കേണ്ടി വരികയാണെങ്കിൽ അതിന്റെ അർത്ഥം അജ്ജനൻ പരാജിതനായിപ്പോയി എന്നല്ലാതെ മറെറൊന്നാണ്? ഒരു പക്ഷേ പ്രത്യക്ഷമായ യുദ്ധത്തിൽ അജ്ജനന്റെ ശരീരം നിലനില്ക്കുകയും എന്റെ ശരീരം നശിക്കുകയും ചെയ്തേക്കാം. അതുകൊണ്ടുതന്നെ? അങ്ങ് സന്ധ്യം പോയാലും. നീന്റെ വിജയം ഞാൻ കൊണ്ടുവന്നിട്ടുണ്ട് എന്ന് അജ്ജനനോട് അങ്ങ് പറയണം. കണ്ണന്റെ ശരീരം ഇനിയുതൽ ശസ്ത്രങ്ങളെക്കൊണ്ട് ഭേദിക്കുവാൻ കഴിയുമെന്നും നീന്റെ അസ്ത്രങ്ങൾ അതിന് ഉപയോഗപ്രദമായിത്തീരുമെന്നും അങ്ങ് അജ്ജനനോട് പറയണം.

ഇന്ദ്രൻ:-കണ്ണാ, ഞാൻ പറയുന്ന കാര്യം നീ സ്വീകരിക്കുമോ?

കണ്ണൻ:-ആജ്ഞാപിച്ചാലും!

ഇന്ദ്രൻ:-ഇതൊരാജ്ഞയല്ല. എ ന്നോട് നീ എന്തെങ്കിലും ആവശ്യപ്പെടണം.

കണ്ണൻ:-അങ്ങയുടെ അ ന ഗ്ര ഹ മൃ ണ്ടായാൽ ഞാൻ ധന്യനായി.

ഇന്ദ്രൻ:-അതു കൂടാതെ വേറെ വല്ലതും ആവശ്യപ്പെടണം.

കണ്ണൻ:-അങ്ങയോട് ഒന്നുതന്നെ ആവശ്യപ്പെട്ടവാൻ എനിക്കു മനസ്സുവരുന്നില്ല.

ഇന്ദ്രൻ:-എന്നാൽ നീ എന്തെങ്കിലും ആവശ്യപ്പെടുന്നതുവരെ എനിക്കു ഇവിടെനിന്ന് പോകുക സാധ്യമല്ല. ആരോ എന്നെ ഇവിടെ തടഞ്ഞുനിർത്തിയതു പോലെ തോന്നുന്നു. ഒരടിപോലും നടക്കുവാൻ എനിക്കു സാധിക്കുന്നില്ല. എന്റെ മനസ്സിൽ എന്തെല്ലാമോ നടന്നു കൊണ്ടിരിക്കുന്നു. നീ എന്തെങ്കിലും ആവശ്യപ്പെടുക.

കണ്ണൻ:-അങ്ങിനെയാണെങ്കിൽ അങ്ങ് ഇഷ്ടമുള്ളത് എനിക്കു തന്നാലും.

ഇന്ദ്രൻ:-അങ്ങിനെ വേണ്ട. നീ ആവശ്യപ്പെടണം. എന്നാൽ മാത്രമേ എനിക്കു സമാധാനം ലഭിക്കുകയുള്ളൂ.

കണ്ണൻ:-എന്നാൽ സൂര്യഗേവാൻ നിദ്ദേശിച്ച അതുതന്നെ ഞാൻ ആവശ്യപ്പെടുന്നു. അങ്ങയുടെ ദിവ്യശക്തി എനിക്കു നൽകണം.

ഇന്ദ്രൻ:-കണ്ണാ, നീ ശരിയായ ഒരു വസ്തുവാ
ണ് ആവശ്യപ്പെട്ടത്. ശരി, എന്റെ ദിവ്യശക്തി
ഞാൻ നിനക്കു നൽകുന്നു. ഈ ശക്തി ആരിലാണോ
പ്രയോഗിക്കുന്നത് ആ മനുഷ്യൻ മരിച്ചു പോകുന്ന
താണ്. അതാണ് ഇതിന്റെ വിശേഷത. അത് ആരാ
യാലും വേണ്ടതില്ല. എന്നാൽ ഒരു പ്രാവശ്യം മാത്രമേ
ഈ ശക്തി നിനക്കു പ്രയോഗിപ്പാൻ സാധിക്കുക
യുള്ളൂ.

ഇത്രയും പറഞ്ഞ് ഇന്ദ്രൻ കണ്ണന് തന്റെ ദിവ്യ
ശക്തി നൽകി. പിന്നീട് അദ്ദേഹം ഇങ്ങിനെ പറഞ്ഞു:-
“മകനേ കണ്ണാ, ഇപ്പോൾ ഈ കവചകുണ്ഡലങ്ങളുടെ
ഭാരം കുറെ കുറഞ്ഞതായി തോന്നുന്നു. ഇനി എനിക്ക്
പോകുവാൻ കഴിയും. നിന്റെ കവചകുണ്ഡലങ്ങളെ
ഞാൻ അഴിപ്പിച്ചു എന്ന വിചാരം ഇതുവരെ എന്റെ
മനസ്സിനെ അസ്വസ്ഥമാക്കിയിരുന്നു. എന്നാൽ അതിനു
പകരമായി എനിക്ക് ചിലത് തരുവാനും കഴിഞ്ഞു
എന്നുള്ളതുകൊണ്ട് എന്റെ മനസ്സിന് സമാധാനം ലഭി
ച്ചിരിക്കുന്നു. അജ്ഞനന്റെ നേക്ക് വേണമെങ്കിൽ
നിനക്ക് ഈ ദിവ്യശക്തി പ്രയോഗിക്കാവുന്നതാണ്.
ഏതു വ്യക്തിയായാലും വേണ്ടതില്ല, ഒരു തവണമാത്രം
ഇത് പ്രയോഗിക്കുക. എന്നാൽ ഞാൻ പോകട്ടെ.
ഈശ്വരൻ നിനക്ക് നന്മ വരുത്തട്ടെ.

ഇന്ദ്രൻ കണ്ണന്റെ കവചകുണ്ഡലങ്ങളുമെടുത്ത്
തന്റെ ലോകത്തിലേക്ക് പോയി. കണ്ണൻ ദിവ്യ
ശക്തിയും ധരിച്ചുകൊണ്ട് കൊട്ടാരത്തിലേക്കും യാത്ര
യായി.

ഏഴ്

സേനാപതിയായ കണ്ണൻ

മദരാജാവായ ശല്യൻ തമ്പിനുള്ളിൽ പ്രവേശിച്ചുകൊണ്ട് ചോദിച്ചു:-“ദുര്യോധന മഹാരാജാവേ! അങ്ങ് എന്തിനാണ് എന്നെ വിളിച്ചത്?”

ദുര്യോധനൻ:-രാജൻ! നമ്മുടെ ശക്തി ദിനം പ്രതി ക്ഷയിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുകയാണെന്ന് താങ്കൾക്കറിയാമല്ലോ. ഭീഷ്മർ ശരശയ്യയിൽ ഉറങ്ങിക്കഴിഞ്ഞു. ഇന്നലെ യുദ്ധക്കളത്തിൽവെച്ച് ദ്രോണാചാര്യരും ചരമമടഞ്ഞു. അവർ രണ്ടുപേരും ഉണ്ടായിരുന്ന കാലത്ത് എനിക്ക് യാതൊരു ഭാരവുമുണ്ടായിരുന്നില്ല. എന്നാൽ ഇന്ന് സേനാപതിയായി ആരെയാണ് നിശ്ചയിക്കേണ്ടതെന്ന ഒരു പ്രധാന പ്രശ്നം ഉളവായിരിക്കുന്നു.

ശല്യൻ:-മഹാരാജാവേ! നമ്മുടെ സൈന്യത്തിൻ വീരന്മാരായ യോദ്ധാക്കളുടെ കുറവില്ലല്ലോ!

ദുര്യോധനൻ:-അതു ശരിയാണ്. ഞാൻ കണ്ണനെ സേനാപതിയാക്കുവാൻ നിശ്ചയിച്ചിരിക്കുന്നു

ശല്യൻ:-ആ സൂതപുത്രനേയോ? അങ്ങയ്ക്ക് ക്ഷത്രിയനാറെ ആരേയും കിട്ടിയില്ലേ?

ദുര്യോധനൻ:-എന്റെ മുമ്പിൽ സൂതപുത്രനും ക്ഷത്രിയപുത്രനും തുല്യരാണ്. പാണ്ഡവന്മാരെ തോല്പിക്കുക എന്നുള്ളതാണ് എന്റെ ആവശ്യം. അതുകൊണ്ട് പാണ്ഡവന്മാരോട് എതിരിടുവാൻ കെല്പുള്ള ആളായിരിക്കണം എന്റെ സേനാപതി. അതു തീർച്ചപ്പെടുത്തിക്കഴിഞ്ഞു.

ശല്യൻ:-നിശ്ചയിച്ചു കഴിഞ്ഞാൽ പിന്നെ എന്നോട് ചോദിക്കേണ്ട ആവശ്യമുണ്ടായിരുന്നില്ലല്ലോ!

ദുര്യോധനൻ:-താങ്കളോട് മറ്റൊരു കാര്യമാണ് ചോദിച്ചാനുള്ളത്

ശല്യൻ:-അതെന്താണ്?

ദുര്യോധനൻ:-കണ്ണൻ അജ്ജനന്റെ എതിരാളിയാണ്. അജ്ജനനെ നാളെ വധിക്കണമെന്നാണ് കണ്ണൻ കരുതുന്നത്. പാണ്ഡവന്മാർ മുഴുവനും അജ്ജനനെ ആശ്രയിച്ചാണ് നില്ക്കുന്നതും.

ശല്യൻ:-കണ്ണൻ കാക്കയാണ്. കാ, കാ, എന്നു പറയുവാനല്ലാതെ അവനെന്തറിയാം?

ദുര്യോധനൻ:-ഞാൻ പറയുന്നതു കേൾക്കണം. അജ്ജനനും കണ്ണനും തുല്യ ബലവാന്മാരാണ്.

ശല്യൻ:-എന്നാൽ നാളെത്തന്നെ അജ്ജനനെ വധിച്ച് അഭിഷേകം നടത്താമല്ലോ. അങ്ങിനെ എല്ലാ കഴപ്പും തീരും. ഭീഷ്മൻ പകരമായി കണ്ണനെയായിരുന്നു മുമ്പുതന്നെ സേനാപതിയാക്കേണ്ടിയിരുന്നത്.

ദുര്യോധനൻ:-മദരാജൻ! ക്ഷോഭിതനായിരിക്കുന്നു. നമ്മുടെ രണ്ടുകൂട്ടരുടേയും സമയമാണ് വൃഥാ പൊയ്ക്കാകുന്നത്.

ശല്യൻ:-എന്നാൽ എന്നോടു പറയാനുള്ളത് വേഗത്തിൽ പറയണം.

ദുര്യോധനൻ:-കണ്ണനും അർജ്ജുനനും തുല്യ ബലവാന്മാരാണെങ്കിലും അർജ്ജുനന്റെ കൂടെ ശ്രീകൃഷ്ണനാണ്.

ശല്യൻ:-എന്നാൽ കണ്ണനും ഒരു കൃഷ്ണനെ കൊണ്ടുവന്നു കൊടുക്കണം. കണ്ണന്റെ ജാതിയിൽ നിരവധി 'കൃഷ്ണ'ന്മാർ ഉണ്ട്.

ദുര്യോധനൻ:-ശല്യൻ! അങ്ങിനെ പറയാതിരിയ്ക്കൂ. ശ്രീകൃഷ്ണൻ അർജ്ജുനന്റെ രഥം നടത്തുന്നതുപോലെ മദരാജനായ ശല്യൻ തന്റെ രഥം തെളിക്കുകയാണെങ്കിൽ നാളെ കന്തിപുത്രൻ ജീവനോടുകൂടി രക്ഷപ്പെടുന്നതല്ല എന്നാണ് കണ്ണൻ പറയുന്നത്.

ശല്യൻ:-ദുര്യോധന മഹാരാജാവേ! അങ്ങൊഴിച്ചു വേറെ വല്ലവരും ആയിരുന്നു ഇപ്രകാരം പറഞ്ഞിരുന്നതെങ്കിൽ അവന്റെ തലയും ഉടലും ഞാൻ വേർപ്പെടുത്തുമായിരുന്നു. ഞാൻ മദരാജാവാണ്. എന്റെ മരുമക്കളായ നകുല സഹദേവന്മാരോട് ചേർന്നാണ് ഞാൻ യുദ്ധം ചെയ്യേണ്ടിയിരുന്നത്. എന്നാൽ അങ്ങയോടുള്ള സ്നേഹം കൊണ്ടാണ് ഞാൻ ഈ രവപക്ഷത്തിൽ ചേർന്നത്. കണ്ണനേപ്പോലുള്ള ഒരു സുതപുത്രന്റെ തേരാളിയായി മദരാജാവ് ഇരിക്കണമെന്ന് പറയുന്നതിന് അങ്ങയ്ക്ക് ലജ്ജ തോന്നുന്നില്ലല്ലോ.

ദുര്യോധനൻ:-മദ്രാജൻ! ദേ ഷ്യ ചെപ്പ ടാ തിരിയ്ക്ക. സമയം വളരെ കുറവാണ്. കണ്ണനെ സേനാപതിയാക്കിയിട്ടില്ലെങ്കിൽ നാളെ നമ്മൾ പരാജിതരായിത്തീരും. താങ്കൾ സാ ര മി യാ യിട്ടില്ലെങ്കിൽ കണ്ണൻ സേനാപതിയുമാവുകയില്ല. അതുകൊണ്ട് ഞാൻ പറയുന്നതിനെ അങ്ങ് ദയവുചെയ്ത് അനുസരിക്കണം.

ശല്യൻ:-ദുര്യോധനാ! മിഥ്യാഭിമാനിയും ഭീരുവുമായ ആ ദാസീപുത്രന്റെ സാരമിയായിരിക്കുക എന്നത് എനിക്ക് മരിക്കുന്നതിന് തുല്യമാണ്.

ദുര്യോധനൻ:-എന്നാൽ കൌ ര വ രാ ജനായ ദുര്യോധനൻ താങ്കളുടെ കാൽക്കൽ വീണപേക്ഷിക്കുന്നു. ഈ അപേക്ഷയെ താങ്കൾ നിരസിക്കരുത്.

ശല്യൻ:-ദുര്യോധനാ, സേനാപതിയാകുവാൻ യോഗ്യതയുള്ള ഒരാളെ പിടിച്ച് സാരമിയാക്കുന്നത് കടുത്ത അധർമ്മമാണ്.

ദുര്യോധനൻ:-ഈ അധർമ്മം ചെയ്യുന്നത് ഞാനല്ലേ? ദുര്യോധനൻ താങ്കളുടെ കാലുപിടിച്ച് പേക്ഷിക്കുന്നു. എനിക്കുവേണ്ടി താങ്കൾ ഇതു സ്വീകരിക്കണം.

ശല്യൻ:-ആ കാക്കയുമായി ഞാൻ യോജിക്കുകയില്ല.

ദുര്യോധനൻ:-അതു ഞാൻ നോക്കിക്കൊള്ളാം. താങ്കൾ ഞാൻ പറയുന്നത് അനുസരിച്ചാൽ മതി. ബാക്കിയുള്ള കാര്യങ്ങളെല്ലാം ഞാൻ ശരിപ്പെടുത്തിക്കൊള്ളാം.

ശല്യൻ:-പക്ഷേ ഒരു നിബന്ധനയുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ മാത്രമേ ഞാനിത് സ്വീകരിക്കുകയുള്ളൂ.

ഞാൻ പറയുന്നതിനൊന്നുംതന്നെ കണ്ണൻ മറുപടി പറയരുത് എന്നുള്ളതാണ് അത്.

ദുര്യോധനൻ:-അതിനു വിരോധമില്ല. ഞാൻ കണ്ണനോട് പറയാം. എന്നാൽ താങ്കൾ സാരഥിയാകുവാൻ തയ്യാറല്ലേ?

ശല്യൻ:-അതെ.

ദുര്യോധനൻ:-മദ്രാജൻ! ഇന്ന് താങ്കൾ എന്നെ വലിയ കടപ്പാടുള്ളവനാക്കിത്തീർത്തു. നാളെ കുന്തിപുത്രൻ യുദ്ധക്ഷേത്രത്തിൽ മരിച്ചുവീഴും. അതിന് ലേശംപോലും സംശയമില്ല. ഞാൻ കണ്ണനെ ഇപ്പോൾതന്നെ വിവരമറിയിക്കാം. താങ്കൾ തയ്യാറായിവന്നാലും. അങ്ങിനെ ദുര്യോധനനും ശല്യനും പിരിഞ്ഞുപോയി.

*

*

മഹാഭാരതയുദ്ധം തുടങ്ങിട്ട് പതിനാറാമത്തെ ദിവസമാണ്. സുന്ദരമായ ഒരു തേരിൽ ഇരുന്നുകൊണ്ട് കണ്ണൻ പാണ്ഡവന്മാരുടെ സൈന്യങ്ങളെ സംഹരിക്കുകയായിരുന്നു. കൃപാചാര്യനും അശ്വത്ഥാമാവും മഹാവിരനായ കണ്ണന്റെ രക്ഷ ചെയ്തുകൊണ്ടിരുന്നു.

കണ്ണൻ:-ശല്യരേ! എന്റെ രഥത്തെ അജ്ജനന്റെ രഥത്തിന്റെ നേരെ മുഖിലേയ്ക്കു കൊണ്ടുപോകുക. ഇന്ന് വൈകുന്നേരമാവുമ്പോഴേയ്ക്കും അജ്ജനനെ സംഹരിക്കുതന്നെ വേണം.

ശല്യൻ:-എടോ ദാസീപുത്രാ! നീ എന്തിനാണ് ഇങ്ങിനെ വിരസ്യം പറയുന്നത്? കാക്ക എപ്പോഴെങ്കിലും ഹംസത്തേ നിഗ്രഹിച്ചിട്ടുണ്ടോ?. സുതപുത്രനായ നീ എവിടെ! പൃഥ്വീപുത്രനായ അജ്ജനനെവിടെ! ഇതു

വരെ നീ വളരെ അധികം വീരസ്വം പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. എന്നാൽ ഇന്ന് ഊററം പറഞ്ഞതുകൊണ്ട് കാര്യം നടക്കുവാൻ പോകുന്നില്ല.

രഥം തെളിച്ചുകൊണ്ടിരുന്ന ശല്യന്റെ വാക്കുകേട്ടപ്പോൾ കണ്ണൻ ഇതികർത്തവ്യതാവിമുഖനായിത്തീർന്നു.

*

*

കണ്ണൻ:-ശല്യരേ! രഥത്തെ ഒന്ന് ഇങ്ങോട്ടു തെളിയിക്കുക.

ശല്യൻ:-അവിടെ മുമ്പിൽ നില്ക്കുന്നത് ഭീമനാണ്.

കണ്ണൻ:-ആർ ഭീമനോ? എന്നാൽ അവനേത്തന്നെ ആദ്യം കൊന്നുകളയാം.

ശല്യൻ:-എടോ രാധാപുത്രാ, നിനക്കെന്തറിയാം? ഇന്നലെ ഘടോൽക്കചൻ ഒറ്റയ്ക്കാണ് നിങ്ങളുടെ സൈന്യത്തിൽ വമ്പിച്ച കോളിളക്കം സൃഷ്ടിച്ചത്. അതു മറന്നുപോയോ? നിനക്കുതന്നെ വളരെ വിഷമം നേരിടുകയുണ്ടായി. ദിവ്യശക്തി പ്രയോഗിച്ചാണ് അവനെ കൊന്നത്. ആ ഘടോൽക്കചന്റെ പിതാവാണ് ഭീമൻ. ഭീമനോട് യുദ്ധംചെയ്യാൻ അത്ര അഗ്രഹമുണ്ടായിരുന്നവെങ്കിൽ ദുശ്ശാസനന്റെ മാരുപിളൻ ചോരകുടിയ്ക്കുന്ന അവസരത്തിലായിരുന്നു ആയാളുടെ മുമ്പിൽ പോകേണ്ടിയിരുന്നത്.

ഇതു കേട്ടപ്പോൾ കണ്ണൻ വീണ്ടും നിശ്ചലനായിത്തീർന്നു.

*

*

‘യുധിഷ്ഠിര മഹാരാജാവ് കിതച്ചു കിതച്ചുകൊണ്ട് പറഞ്ഞു:-“അജ്ഞനാ! അജ്ഞനാ! അജ്ഞനക്കുവിടെ?”’

ശ്രീകൃഷ്ണൻ:- അജ്ഞനൻ വരുന്നുണ്ട്.

അജ്ഞനൻ:- മഹാരാജാവ് എന്തിനാണ് എന്നെ വിളിച്ചത്?

യുധിഷ്ഠിരൻ:- എനിക്കിനി യുദ്ധം ചെയ്യേണ്ടതില്ല. യുദ്ധം ആവശ്യമില്ലെന്ന് ഞാൻ മുമ്പുതന്നെ പറഞ്ഞിട്ടുണ്ടായിരുന്നു. എന്നാൽ നീയും ഭീമനും അതു സമ്മതിച്ചില്ല.

അജ്ഞനൻ:- മഹാരാജാവേ, എന്താണ് വിശേഷിച്ചുണ്ടായത്? അതു പറയൂ. അല്ലം ശാന്തനായിരിക്കുക. എന്നിട്ട് കാര്യമെന്താണെന്ന് പറയണം.

യുധിഷ്ഠിരൻ:- ഞാൻ വളരെ വിഷമിച്ചിട്ടാണ് മരണത്തിന്റെ വായിൽനിന്ന് രക്ഷപ്പെട്ടത്. കണ്ണന്റെ ആക്രമണത്തിൽനിന്ന് രക്ഷപ്പെടുക എന്നത് വളരെ പ്രയാസമേറിയ ഒരു കാര്യമാണ്. നിന്റെ തേരാളി ശ്രീകൃഷ്ണനാണ്. അതുകൊണ്ട് നീ സുഖമായിരുന്ന് യുദ്ധം ചെയ്യുന്നു. ഭീമൻ ഇഷ്ടമുള്ള സ്ഥലത്തെല്ലാം ചാടിയോടി പോകുന്നുണ്ട്. എല്ലാം സഹിക്കേണ്ടിവരുന്നത് എനിക്കാണ്. ഞാൻ ഇനി യുദ്ധം ചെയ്യുന്നതല്ല. ഇങ്ങിനെ രാജ്യം ലഭിച്ചിട്ട് എനിക്കാവശ്യമില്ല.

ധീരഗംഭീരമായ സ്വരത്തിൽ ശ്രീകൃഷ്ണൻ പറഞ്ഞു:- “മഹാരാജാവേ, അങ്ങ് കറെ സമാധാനമായിരിക്കണം. അങ്ങ് കൂടുതൽ സംസാരിച്ചാൽ അജ്ഞനൻ ക്ഷോഭിക്കും. അത് കഴുപ്പത്തിന്ന് കാരണമായിത്തീരുകയും ചെയ്യും. അങ്ങ് തമ്പിനുളളിൽ ചെന്നു സുഖമായിരിക്കണം.

പിന്നെ കണ്ണൻ എന്താണ് ചെയ്യുക എന്നകാര്യം അജ്ജനൻ നോക്കിക്കൊള്ളൂ. ”

യുധിഷ്ഠിരൻ:-ഇതും അങ്ങുതന്നെയാണ് പറയുന്നത്. അജ്ജനൻ ഒന്നും മിണ്ടുന്നില്ല. ഞാൻ ആദ്യത്തിൽ തന്നെ യുദ്ധംചെയ്യാൻ ഇഷ്ടപ്പെടുന്നില്ലെന്ന് പറയുകയുണ്ടായിട്ടുണ്ട്. എന്നാൽ ഇവർ രണ്ടുപേരുമാണ് അത് സമ്മതിക്കുന്നതിരുന്നത്. ട്രൂപദി വളരെ കരഞ്ഞു തൊഴിച്ചുനോക്കി. എന്നിട്ടും ഫലമുണ്ടായില്ല.

ശ്രീകൃഷ്ണൻ സാരഥിയോട് തമ്പിലേയ്ക്ക് രഥം കൊണ്ടു പോകാൻ ആജ്ഞാപിച്ചതിനുശേഷം പറഞ്ഞു:-“മഹാ രാജാവേ! അങ്ങ് തമ്പിൽചെന്ന് സമാധാനമായി ഇരുന്നാൽ മതി.”

*

*

അഗ്രസേനൻ എന്നു പേരായ ഒരു സുപ്തമുണ്ടായിരുന്നു. മുമ്പാരിയ്ക്കൽ അജ്ജനൻ ഖാണ്ഡവവനം ദഹിപ്പിച്ച അവസരത്തിൽ അഗ്രസേനൻ വളരെ വിഷമിച്ചിട്ടാണ് തന്റെ ഭാര്യമാക്കളോടുകൂടി തീയ്യിൽനിന്ന് പുറത്തു ചാടിയത്. അതിനുശേഷം ആ സുപ്തം പാതാളത്തിൽചെന്ന് താമസം തുടങ്ങി. മഹാഭാരതയുദ്ധം ആരംഭിച്ചുവെന്ന വർത്തമാനം അഗ്രസേനൻ കേട്ടപ്പോൾ അവന്റെ പഴയ വൈരബുദ്ധി ഉണർന്നു. അതിനു പ്രതികാരം ചെയ്യാനായി അവൻ കുരുക്ഷേത്രത്തിൽ ചുറ്റി നടക്കുവാൻ തുടങ്ങി.

കണ്ണനും അജ്ജനനും അഭിമുഖമായിനിന്ന് യുദ്ധം ചെയ്യുകയായിരുന്നു. രണ്ടുപേരും സമത്വനാരായ യോദ്ധാക്കളാണ്. രണ്ടുപേരുടെയും സാരഥികളും സമ

ത്വന്മാരായിരുന്നു. എന്നാൽ തേരുതെളിയുന്ന കാര്യത്തിൽ ശ്രീകൃഷ്ണനേക്കാൾ സമത്വനായിരുന്നു ശല്യൻ. രഥത്തിൽ പൂട്ടിയ കുതിരകളെ അങ്ങോട്ടു മിങ്ങോട്ടും തിരിച്ചും അനേകം ശത്രുക്കളെ പ്രയോഗിച്ചും കത്തിപ്പുത്രന്മാരായ രണ്ടുപേരും പരസ്പരം വധിക്കുന്നതിനുള്ള തക്കം നോക്കിക്കൊണ്ട് യുദ്ധം ചെയ്തുകൊണ്ടിരിക്കുകയായിരുന്നു.

കണ്ണൻ സപ്പാകാരത്തിലുള്ള ഒരു ശത്രു തൊടുത്തു. അഗ്രസേനൻ കണ്ണന്റെ രഥത്തിനടുത്ത് ഫുങ്കാരം ചെയ്തുകൊണ്ട് ചുറ്റുന്നുണ്ടായിരുന്നു. സപ്പാകാരത്തിലുള്ള അശ്വം കണ്ടപ്പോൾ അവൻ അത്യധികം സന്തോഷമുണ്ടായി. അങ്ങിനെ കണ്ണന്റെ ദാഷ്ടി പതിയുന്നതിന്നുമുമ്പായിത്തന്നെ അവൻ തന്റെ ശരീരത്തെ അശ്വത്തിന്മേൽ പ്രതിഷ്ഠിച്ചു. ശല്യനമാത്രമെ ഇതറിയുവാൻ സാധിച്ചുള്ളൂ.

കണ്ണൻ നേക്കിരുന്നു. അശ്വം വില്ലിന്മേൽ കലച്ച് പിടിച്ചിട്ടുണ്ടായിരുന്നു. ഞാൻ വലിയേണുണ്ടാമസമേ ഉണ്ടായിരുന്നുള്ളൂ. പ്രസ്തുതഅശ്വം അജ്ജനന്റെ കപാലത്തിന് കൊള്ളുമെന്നും അതോടുകൂടി ആയാളുടെ കഥ കഴിയുമെന്നും പ്രതീക്ഷിച്ചിരിക്കുകയായിരുന്നു കണ്ണൻ.

കണ്ണൻ:-ശല്യരെ! സൂക്ഷിച്ചുകൊള്ളൂ. ഈ അശ്വം അജ്ജനന്റെ കഥ കഴിക്കുന്നതാണ്.

ശല്യൻ:-പരാജയം പറുവാൻ പോകുന്നവരാണ് ഇങ്ങിനെ സംസാരിക്കുക. കണ്ണാ, അജ്ജനനെ വധിക്കണമെന്ന് നിനക്കാഗ്രഹമുണ്ടെങ്കിൽ കപാലത്തെ

ഉന്നംവെച്ചല്ല അസ്ത്രം അയയ്ക്കേണ്ടത്. കഴുത്തിന്റേ നേർക്കാണ്.

കണ്ണൻ:- മദരാജൻ! കണ്ണൻ ഒരിക്കൽ തൊട്ടത്ത അസ്ത്രം മാറിത്തൊട്ടാക്കുന്നതല്ല. ധ്രുവങ്ങൾ അവയുടെ സ്ഥാനത്തു നിന്ന് നീങ്ങിയാൽപ്പോലും കണ്ണൻ തന്റെ ലക്ഷ്യത്തെ മാറുന്നതല്ല.

കണ്ണൻ നേർക്കിരുന്ന് അസ്ത്രം വിട്ടു. അജ്ജനന്റെ രഥം മുമ്പിൽ നില്ക്കുന്നുണ്ട്. അഗ്രസേനൻ തന്റെ വിദ്വേഷം മുഴുവൻ വിഷസഞ്ചിയിൽ നിറച്ചുകൊണ്ട് കണ്ണന്റെ അസ്ത്രത്തിന്മേൽ പറിപ്പിടിച്ചിരിക്കുന്നുണ്ടായിരുന്നു. എപ്പോഴാണ് അസ്ത്രം വിട്ടെന്നതെന്നും അജ്ജനനേ കടിയേണ്ടത് എപ്പോഴാണെന്നും ഉള്ള ഒരേ ഒരു വിചാരം മാത്രമേ അവനുണ്ടായിരുന്നുള്ളൂ.

എന്നാൽ അജ്ജനന്റെ സാഹസികമായ ശ്രീകൃഷ്ണൻ ആ സർപ്പത്തെകണ്ടു. ഖാഡംവവനം ഭരിപ്പിച്ച അവസരത്തിൽ ഉടലെടുത്ത ആ വിദ്വേഷത്തെ അദ്ദേഹം മനസ്സിലാക്കിയിരുന്നു. തൽക്ഷണം അദ്ദേഹം കുതിരകളെ മുട്ടുകുത്തിച്ചു. രഥം താണുപോയി. കണ്ണന്റെ അസ്ത്രവും സർപ്പവും അജ്ജനന്റെ കപാലത്തിനു പകരം കിരീടവും കൊണ്ട് ദൂരെപോയി വീണു. കണ്ണന്റെ ലക്ഷ്യം വ്യഥാവിധിയായിപ്പോയി.

*

*

“കണ്ണാ, കർണ്ണാ!” പിന്നിൽ നിന്നൊരു ശബ്ദം കേട്ട് കർണ്ണൻ തിരിഞ്ഞു നോക്കി.

കണ്ണൻ:- ആരാണത്.

ശബ്ദം:- അഗ്രസേനനെന്ന സപ്തമാണ് ഞാൻ
കണ്ണൻ:- എന്തു വേണം?

അഗ്രസേനൻ:- അജ്ജനനേ കൊല്ലുവാൻ നിന
ക്കാഗ്രഹമുണ്ടോ?

കർണ്ണൻ:- അതെല്ലാവർക്കും അറിയാവുന്ന കാര്യ
മാണല്ലോ. അതിന് നിനക്കെന്തുവേണം?

അഗ്രസേനൻ:- അജ്ജനന്റെ ബലശത്രുവാണ്
ഞാൻ. അതുകൊണ്ടാണ് ഇവിടെയ്ക്കു വന്നത്. എന്നെ
നീ ഒരിക്കൽകൂടി അസ്ത്രത്തിൽവെച്ച് തൊടുകണം.
എന്നാൽ അജ്ജനൻ ബാക്കിയുണ്ടാവുകയില്ല. അത്
നിശ്ചയമാണ്. ആദ്യത്തെതവണ നിനക്കു തെറ്റുപറ്റി.
അതുകൊണ്ടാണ് ഉന്നം പിഴച്ചുപോയത്. ഇനി ഒരി
യ്ക്കൽകൂടി അസ്ത്രത്തിന്മേൽ ഇരിക്കണമെന്ന ഉദ്ദേശത്തോടു
കൂടിയാണ് ഞാൻ വന്നിട്ടുള്ളത്.

കർണ്ണൻ:- ആദ്യത്തെ തവണ നീ അസ്ത്രത്തി
ന്മേൽ കയറി ഇരുന്നിട്ടുണ്ടായിരുന്നുവോ? എങ്ങിനെ
യാണ് അതു ചെയ്തത്? ഞാൻ അറിഞ്ഞതേയില്ല.
ശല്യരെ, താകൾ അറിഞ്ഞിരുന്നുവോ?

ശല്യൻ:- ഞാൻ അറിഞ്ഞിരുന്നു. അതുകൊ
ണ്ടാണ് കപാലത്തിനു പകരം കണ്ഠത്തെ ലാക്കാക്കി
അസ്ത്രമയയ്ക്കണമെന്നു പറഞ്ഞത്. എന്നാൽ അഭിമാനി
യായ കർണ്ണനാണ്ടോ മറ്റുള്ളവരുടെ ഉപദേശം കേൾ
ക്കുന്നു!

കർണ്ണൻ:- ശല്യരെ! അതിൽ എനിക്ക് ലേശം
പോലും സങ്കടമില്ല. അഗ്രസേനാ, നിന്നെ അസ്ത്രത്തിൽ
ഇരുത്തിക്കൊണ്ട് അജ്ജനനെ ജയിക്കുവാൻ ഞാൻ

ആഗ്രഹിക്കുന്നില്ല, അങ്ങിനെ അധർമ്മം ചെയ്ത് ജയം വരി
യ്ക്കുവാൻ കർണ്ണൻ ലേശം പോലും ഇഷ്ടപ്പെടുന്നില്ല.

അഗ്രസേനൻ:-കർണ്ണാ! ഒന്നുകൂടി ചിന്തിച്ചു
നോക്കണം. എന്നെപ്പോലുള്ള ഒരു സർപ്പം വന്ന് നിന്നോടു
അപേക്ഷിക്കുകയാണ് ചെയ്യുന്നത്. അതിനെ നിരാകരി
ച്ചാൽ ഭാവിയിൽ പശ്ചാത്താപിക്കേണ്ടിവരും.

കർണ്ണൻ:-അതു സാരമില്ല. അതെല്ലാം ഞാൻ
നോക്കിക്കൊള്ളാം.

കർണ്ണന്റെ രഥം മുമ്പോട്ടു നീങ്ങി.

എട്ട്

കണ്ണന്റെ അന്ത്യം

കർണ്ണൻ:-ശല്യരേ, തേരിന്റെ ചക്ര ഭൂമിയിൽ പുതിപ്പോകുന്നുവല്ലോ. അതിനെ ഞാൻ പുറത്തെടുക്കുക.

ശല്യൻ:-അതെന്റെ പ്രവൃത്തിയല്ല.

കർണ്ണൻ:-ഭൂമിതന്നെ ചക്രത്തെ പിടിച്ചുനിൽക്കയാണെങ്കിൽ അതിനെ പുറത്തെടുക്കുവാൻ എന്തൊക്കെണ്ടല്ലോതെ മറ്റൊരൊക്കെണ്ടാണ് സാധിക്കുക!

കർണ്ണൻ തേരിൽനിന്ന് താഴെയിറങ്ങി. ചക്രം പൊന്തിച്ച് നേക്കുനിൽക്കി വീണ്ടും തേരിൽ കയറിനടന്നു. അപ്പോഴേക്കും ചക്രം വീണ്ടും നിലത്തുപുതി.

കർണ്ണൻ:-ശല്യരേ, നില്ല, ഞാൻ താഴെ ഇറങ്ങട്ടെ.

കർണ്ണൻ താഴെഇറങ്ങി വീണ്ടും ചക്രം പിടിച്ചു പൊന്തിച്ചു. മുമ്പിൽ നിന്നിരുന്ന അജ്ജനൻ അസ്ത്രങ്ങൾ വെച്ചിട്ടുകൊണ്ടിരുന്നു.

ശ്രീകൃഷ്ണൻ:-അജ്ജനാ, ആക്രമണം മുറയ്ക്ക തുടന്നുകൊൾക. ഒരു നിമിഷംപോലും കളയരുത്.

ചക്രം പിടിച്ചുപൊന്തിച്ച് മേല്ലോട്ടു വെച്ചുകൊണ്ട് കർണ്ണൻ പറഞ്ഞു:-“പുമാ പുത്രനായ അജ്ജനാ! എന്റെ രഥത്തിന്റെ ചക്ര ഭൂമിയിൽ ആണ്ടു പോകുന്നു. ഞാൻ അത് പൊന്തിച്ച് നിലയ്ക്കു നിൽക്കുന്നതുവരെ നീ ആക്രമണം തുടരരുത്. രഥത്തിന്റെ ചുവട്ടിൽ നിന്നുകൊണ്ട് ഞാൻ ചക്രം വലിച്ചെടുക്കുകയാണ്. നീ രഥത്തിലിരുന്നുകൊണ്ട് അസ്ത്രങ്ങൾ വെച്ചിടുകയും ചെയ്യുന്നു. ഇത് ധന്യയുദ്ധമല്ല. ഇത് കേട്ടിട്ട് ശ്രീകൃഷ്ണൻ ഗൗജിച്ചു:-“കർണ്ണാ, ധന്യയുദ്ധത്തെപ്പറ്റിയുള്ള നിന്റെ വ്യാഖ്യാനം കേൾക്കുമ്പോൾ എനിക്ക് ചിരി വന്നുപോകുന്നു. നിന്റെ ജീവിതം മുഴുവൻ നീ ധന്മാചരണം ചെയ്തിട്ടുണ്ടോ? പാണ്ഡവന്മാരെ അരക്കിപ്പുത്തിലിട്ട് ചൂടണമെന്ന നിദ്ദേശം നല്കിയ അവസരത്തിൽ നിന്റെ ധർമ്മം എവിടെയായിരുന്നു? കൌരവസഭയിലേയ്ക്ക് വലിച്ചിഴച്ച് കൊണ്ടു വരപ്പെട്ട പാണ്ഡാലിയോട് “പാണ്ഡവന്മാരെ ഒഴിച്ച് നീ മറ്റൊരാൾ ഭർത്താവിനെ സ്വീകരിക്കുന്നു” എന്നുപദേശിച്ച കർണ്ണന്റെ ധർമ്മം അപ്പോൾ എവിടെ പോയിരുന്നു! പാണ്ഡവന്മാർ വനവാസം ചെയ്തിരുന്ന കാലത്ത് അവരെ ബുദ്ധിമുട്ടിയില്ല വാൻവേണ്ടി നാനാതരം ഉപായങ്ങൾ കണ്ടുപിടിച്ചിരുന്ന സമയത്ത് കർണ്ണന്റെ ധർമ്മം എവിടെ പോയിരുന്നു? ഇന്നലെ വിരിഞ്ഞ പുഷ്പംപോലെ കോമളനും ബാലകനും

മായ അഭിമന്യുവിനെ ഒറ്റയ്ക്ക് ആറു മഹാരഥന്മാർ ഒന്നിച്ചുചേന്ന് ആക്രമിച്ചു കൊന്ന അവസരത്തിൽ കർണ്ണന്റെ ധർമ്മം എവിടെയായിരുന്നു? അജ്ജനാ, ധർമ്മവിശ്വാസത്തിന്റെ കപടവേഷം ധരിക്കരുത്. കർണ്ണനെ വധിക്കുക.

കർണ്ണൻ രഥത്തിന്റെ ചക്രം പൊന്തിച്ചുവെച്ചു ഉടനെ അത് വീണ്ടും നിലത്ത് ആണ്ടുപോയി. അജ്ജനൻ അസൂവഷം ചെയ്തുകൊണ്ടിരിക്കുകയാണ്. കർണ്ണൻ അല്പനേരം രഥത്തിലിരുന്നു. പിന്നീട് താൻ ചന്ദനംകൊണ്ടും ധൂപാദികൾകൊണ്ടും ദിവസേന പൂജിച്ചുവരുന്ന ബ്രഹ്മാസൂരനെ കയ്യിലെടുത്തു. എന്നാൽ അത് തൊടുകേണ്ടതെങ്ങിനെയാണെന്ന് അദ്ദേഹം മറന്നുപോയിരുന്നു. കയ്യിൽ അസൂവും പിടിച്ച് താഴെഇറങ്ങിയ കർണ്ണൻ വീണ്ടും ചക്രം പൊന്തിച്ചു നിർത്തുവാൻ തുടങ്ങി.

കർണ്ണൻ:- അജ്ജനാ, ലേശം നില്പുക. ക്ഷത്രിയ ധർമ്മത്തെ ഓക്കുക.

കർണ്ണൻ ചക്രത്തിന്നടുത്തുചെന്ന് എന്തുവേണം മെന്നറിയാതെ നില്പായി. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഒരു കയ്യിൽ ചക്രവും മറേറ കയ്യിൽ അസൂവും ഉണ്ട്. ശരീരം മുഴുവൻ മുറിപ്പെട്ടുപോയിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ കണ്ണുകൾ ഇരുട്ടടഞ്ഞു. പരശുരാമനേയും ആശ്രമത്തേയും അദ്ദേഹം തന്റെ മുമ്പിൽ കണ്ടു. യുദ്ധക്കളം മുഴുവനും ധൂന്യത ബാധിച്ചിട്ടുള്ളതായി കർണ്ണൻ തോന്നി.

കർണ്ണൻ:- ശല്യരെ! ശല്യരെ!

ശല്യൻ:- എന്തുവേണം കർണ്ണാ

കർണ്ണൻ:-ദുര്യോധന മഹാരാജാവിനെ ഇവിടെയെങ്ങാനും കാണുന്നുണ്ടോ?

ശല്യൻ:-ഇല്ലല്ലോ. എന്താണാവശ്യം?

കർണ്ണൻ:-ഞാൻ പോകുകയാണ്. അദ്ദേഹം ആരെ വിശ്വസിച്ചാണോ മഹാഭാരതയുദ്ധം ആരംഭിച്ചത് ആ കർണ്ണൻ ഇതാ പോകുന്നു. മഹാരാജാവിനെ എന്റെ അവസാനത്തെ നമസ്കാരം അറിയിക്കുന്നു. ദുര്യോധനന്റെ മൈത്രിയ്ക്ക് പകരമായി ഒന്നുംതന്നെ ചെയ്യാൻ എനിക്ക് കഴിഞ്ഞില്ല. അതിന് അദ്ദേഹം എനിക്ക് മാപ്പു നല്കട്ടെ.

ശല്യൻ:-ഇനി വല്ലതും പറയുവാനുണ്ടോ?

കർണ്ണൻ:-ഉണ്ട്, ഒരു കാര്യംകൂടി പറയാനുണ്ട്. ഇന്ന് ഈ സമയത്ത് മരണം എന്റെ മുമ്പിൽവന്ന് നില്ക്കുന്ന അവസരത്തിൽ എനിക്ക് തോന്നുകയാണ് ഈ യുദ്ധംകൊണ്ട് സമാധാനം സ്ഥാപിക്കുവാൻ സാധ്യമല്ലെന്ന്. ഞാൻ എന്റെ മുമ്പിൽ യോഗേശ്വരനായ ശ്രീകൃഷ്ണനെ കാണുന്നു. അദ്ദേഹമാണ് ഈ കളിയെല്ലാം കളിപ്പിക്കുന്നത്. ഭീഷ്മൻ അത് പറഞ്ഞപ്പോൾ ഞാൻ അദ്ദേഹത്തെ പരിഹസിക്കുകയാണ് ചെയ്തത്. ദുര്യോധനനോട് പറയണം, ഈ ഭൂമി ആരുടെയുമല്ലെന്ന്. അദ്ദേഹത്തിന്റെയുമല്ല, യുധിഷ്ഠിരന്റെയുമല്ല. ഇന്ന് ഞാൻ മരിക്കുകയാണ്. നാളെ ദുര്യോധനനും മരിക്കും. മഹന്നാൾ യുധിഷ്ഠിരന്റെ ഊഴമാണ്. ഇക്കാണെന്ന പതിനെട്ടു വെള്ളംപട മുഴുവൻ മൺപാവകളെപ്പോലെ മരിച്ചു വീഴും. അന്തകന്റെ ആഗ്രഹം അതാണ്. ഇതിനെ

ആകാം തെയുവാൻ കഴിഞ്ഞിട്ടില്ല; കഴിയുകയുമില്ല. ശ്രീകൃഷ്ണ, ഞാൻ അങ്ങയെ സാക്ഷാഗമനമസ്കാരം ചെയ്യുന്നു. അജ്ഞാ, നീ അസ്മയയ്ക്കുക. വീരന്മാർക്കു മാത്രമേ നിന്റെ കൈകൊണ്ട് മരിക്കുവാനുള്ള ഭാഗ്യമുണ്ടായിരിക്കുകയുള്ളൂ.

ഒരു കയ്യിൽ രഥത്തിന്റെ ചക്രവും മറോകയ്യിൽ പരശുരാമൻ നല്കിയ ബ്രഹ്മാസ്ത്രവും പിടിച്ച് കർണ്ണൻ അങ്ങിനെ നില്ക്കുകയാണ്. സൂര്യപുത്രനും രാധാപുത്രനും ദുര്യോധനന്റെ പരമചിത്രവുമായ കർണ്ണൻ 'പെട്ടെന്നു' നിലംപതിച്ചു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ആത്മാവ് നിത്യശാന്തിയെ പ്രാപിച്ചു. സൂര്യഭഗവാൻ ഭൂമിയിൽ അന്ധകാരത്തെ പരത്തിക്കൊണ്ട് പശ്ചിമസാഗരത്തിൽ ആണ്ടു.

ബുത്ത്

ശാലകമ്മം

മഹാഭാരതയുദ്ധം അവസാനിച്ചു. പതിനെട്ട് മുലവെള്ളംപട മുഴുവൻ ചത്തൊട്ടുണ്ടി. ലക്ഷക്കണക്കിൽ സ്ത്രീകൾ വിധവകളായി. അനേകം കുട്ടികൾക്ക് അവരുടെ പിതാക്കൾ നഷ്ടപ്പെട്ടു. രക്തപ്പഴ ഒഴുകിയതിന്നു കയ്യും കണക്കുമില്ല. കൗരവന്മാർ മുഴുവൻ കൊല്ലപ്പെട്ടു. പഞ്ചപാണ്ഡവന്മാർ, ശ്രീകൃഷ്ണൻ, ധൃതരാഷ്ട്രൻ, ഗാന്ധാരി, കന്തി, എന്നിവർ അവശേഷിച്ചു.

യുദ്ധാനന്തരം മരിച്ചുപോയ ബന്ധുക്കൾക്ക് മുഴുവൻ അർഘ്യം നല്കുവാനായി യുധിഷ്ഠിരൻ യമുനതീരത്തേയ്ക്കുപോയി. അദ്ദേഹത്തോടൊന്നിച്ച് കന്തിദേവിയു കൂണ്ടായിരുന്നു. യുധിഷ്ഠിരൻ തന്റെ കുലത്തിലെ എല്ലാ വീരന്മാരുടെയും പേരുകൾ പാഞ്ഞ് അഞ്ജലി നൽകിക്കൊണ്ടിരുന്നു.

കന്തി:-യുധിഷ്ഠിരാ! എല്ലാവരും അഞ്ജലി നൽകിക്കഴിഞ്ഞുവോ?

യുധിഷ്ഠിരൻ:-ഉവ്വ് അമ്മേ! എല്ലാവരും നല്കി.

കുന്തി:-എന്നാൽ ഇനി ഒരഞ്ജലികൂടി ബാക്കി
യുണ്ട്.

യുധിഷ്ഠിരൻ:-പേരു പറഞ്ഞാൽ ഓർമ്മയുണ്ടാകാം.

കുന്തി:-കണ്ണൻ.

യുധിഷ്ഠിരൻ:-കണ്ണനോ? കർണ്ണൻ സുതപുത്രനാ
ണല്ലോ. രാധയുടെ പുത്രനല്ലേ ആയാൾ!

കുന്തി:-അല്ലമകനേ. കർണ്ണൻ കുന്തിയുടെ പുത്ര
നായിരുന്നു.

യുധിഷ്ഠിരൻ:-അമ്മേ, നിങ്ങൾ എന്താണ് പറ
യുന്നത്?

കുന്തി:-ഞാൻ പറയുന്നത് യഥാർത്ഥമാണ്.
നീയും അജ്ഞാനനും എപ്രകാരം എന്റെ പുത്രന്മാരാനോ
അതേ പ്രകാരംതന്നെ കർണ്ണനും എന്റെ പുത്രനായിരുന്നു.

യുധിഷ്ഠിരൻ:അമ്മേ, നിങ്ങൾ എല്ലാം അപകട
ത്തിലാക്കി. കർണ്ണൻ എന്റെ ജ്യേഷ്ഠനാണെന്ന് മുമ്പ്
പറഞ്ഞിരുന്നുവെങ്കിൽ ഈ സ്ഥിതി വരുമായിരുന്നില്ല.
ഞാൻ അദ്ദേഹത്തെ ജ്യേഷ്ഠനായി കരുതുമായിരുന്നു.
ഞങ്ങൾ എല്ലാവരും അദ്ദേഹത്തിന്റെ ആജ്ഞ അനുസ
രിച്ചിരുന്നായിരുന്നു. അമ്മേ, നിങ്ങൾ ഒരു വലിയ തെറ്റാണ്
ചെയ്തത്.

കുന്തി:-യുധിഷ്ഠിരാ, വ്യസനിസ്താതിരിയ്ക്കൂ.
വരാനുള്ളതെല്ലാം വന്നുകഴിഞ്ഞു. ഈശ്വരവിധിയാണ്
ഇതെല്ലാം. കർണ്ണൻ അഞ്ജലി നൽകുക. എന്നിട്ട് നമുക്കു
പോകാം. അതാ കൌരവസ്ത്രീകളെല്ലാം വിലപിച്ചു
കൊണ്ട് ഇങ്ങോട്ടുവരുന്നുണ്ട്.

യുധിഷ്ഠിരൻ കർണ്ണനും അഞ്ജലി നൽകി.

KOTTAYAM PUBLIC LIBRARY
KOTTAYAM.

Cl. No. M 200 . 2

Acc. No. 11386

This book should be returned on or before the
date last stamped below.

28 DEC 1968

- 2 AUG 1963

27 MAR 1984

14 DEC 1990

20 JUL 2000

- 4 DEC 2000

31 JUL 2010

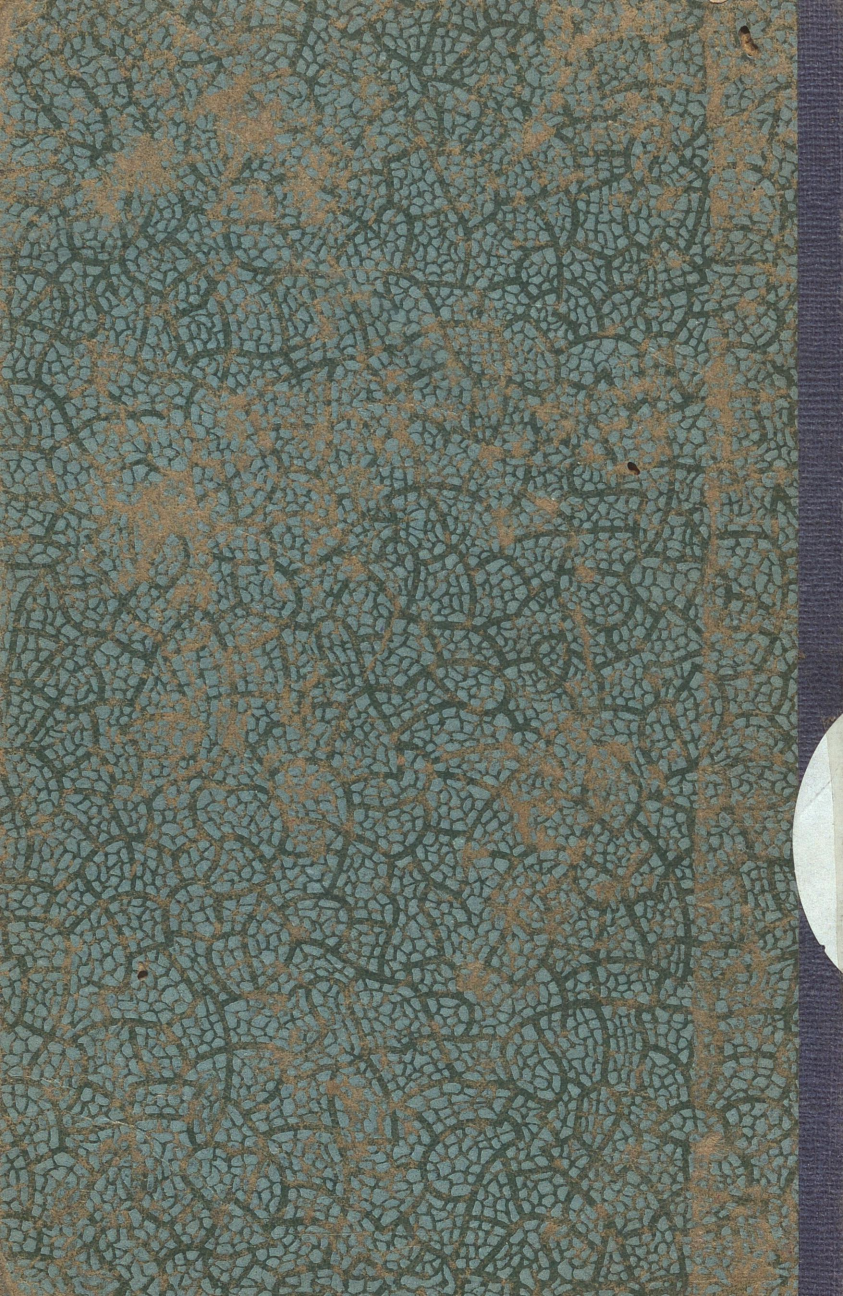
If the book is not returned on due date a
fine of 5 Ps. (Five) per day will be charged.

M 260. 2

11386

കുമാരൻ നായർ. ചിഹ്നം

കുമാരൻ

Title..... 300000